

Toimintakertomus ja tilinpäätös 2019

Sisältö

Toimitusjohtajan katsaus	2
Hallituksen toimintakertomus	4
Tilinpäätös	8
Tuloslaskelma	8
Tase	9
Emoyhtiön rahoituslaskelma	11
Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	12
Konserniyhtiöt 31.12.2019	19
Emoyhtiön liitetiedot	20
Tilinpäätöksen tunnusluvut	35
Sijoitusjakauma käyvin arvoin	36
Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle	38
Tunnuslukujen laskentakaavat	40
Riskit sekä riskien- ja vakavaraisuuden hallinta	41
Hallituksen ehdotus voiton käytöstä	55
Tilintarkastuskertomus	56
Hallinto	62
Hallitus	62
Tilintarkastajat	63
Johtoryhmä	64
Lääkärit	64

Toimitusjohtajan katsaus

Vuosi 2019 oli Henki-Fennian 21. toimintavuosi. Yhtiön liiketoiminta kattaa vapaaehtoiset henki-, eläke- ja säästövakuutukset osana Fennia-konsernin palveluntarjontaa.

Henki-Fennian liiketoiminta kehittyi myönteisesti ja yhtiön maksutulo oli 241 miljoonaa euroa (164 milj. euroa). Kasvua oli peräti +46 %:n suhteessa edellisvuoteen. Maksutulon kasvuun vaikutti pääosin sijoitusvakuutusten myynnin voimakas kasvu, joka on luonteeltaan kertaluontoinen.

Kuormitustulolla mitattuna liiketoiminnan tuotot kasvoivat 4,5 % ollen 18,3 miljoonaa euroa (17,5 milj. euroa). Yhtiön liikekustannussuhde (ml. rahastopalkkiot) parani edellisen kymmenen vuoden parhaimmalle tasolle 89,5 %:iin (90,2 %). Yhtiön tulos vuonna 2019 oli 37,2 miljoonaa euroa (22,6 milj. euroa) joka oli yhtiön toimintahistorian suurin. Tulokseen vaikutti merkittävästi osakkeiden myynneistä saadut myyntivoitot.

Sijoitustoiminnan tuotto oli 8,8 % (2,4 %). Osakemarkkinoiden tuotto vuonna 2019 oli korkea ja korkotaso taas edelleen historiallisen alhainen. Henki-Fennian asiakkaiden vakuutussäästöjen määrä kasvoi yli 20 %:lla sekä hyvästä pääomamarkkinakehityksestä että maksutulon kasvusta johtuen.

Yhtiön vakavaraisuutta kuvaava SCR-suhde oli vuodenvaihteessa 184 % (214,8 %). Yhtiö ei käytä siirtymäsäännöksiä. Vakavaraisuus on edelleen hyvällä tasolla. Vakavaraisuusasteen lasku edellisestä vuodesta johtui pääasiassa korkotason alentumisesta, vastuuvelan laskentaan tehdyistä muutoksista sekä aiempaa suuremmasta osingosta emoyhtiölle.

Vuonna 2019 Henki-Fennian kehitys oli yhtiön strategiakauden 2018–2022 tavoitteiden mukainen. Päättävöitteena strategiakaudella on liiketoiminnan volyymin kasvattaminen ja liikekustannussuhteen parantaminen, jolla on tarkoitus turvata yhtiön hintakilpailukyky tulevaisuudessa. Yhtiön investoinnit kohdistuivat ja kohdistuvat edelleen toiminnan digitalisointiin, jolla pyritään tehostamaan ja automatisoimaan liiketoiminnan prosesseja sekä vastaamaan asiakkaiden edellyttämiin verkko-asiointitarpeisiin. Olemassa olevia tuotteita uudistetaan ja niiden ominaisuuksia laajennetaan.

Henki-Fennian näkymät vuodelle 2020 muuttuivat (maaliskuussa) epävarmoiksi vallitsevasta koronavirusepidemiasta johtuen. Sen vaikutukset asiakasyrityksiemme toimintaan, heikentyneihin talousnäkyymiin ja rajusti laskeneisiin pääomamarkkinoihin tulevat arviomme mukaan vaikuttamaan heikentävästi niin yhtiön vakuutusten myyntiin, olemassa olevasta kannasta saataviin vakuutusmaksuihin kuin sijoitustoiminnan tuottoon. Yhtiön vakavaraisuusasema on kuitenkin verrattain hyvä. Vakautta tukee sijoitussalkun alhainen

riskinotto sekä vastuuvelan suojaaminen vuoden 2019 aikana jalkautetun ALM-toimintamallin mukaisesti.

Suuri kiitos luottamuksesta asiakkaillemme, joiden tarpeita varten olemme olemassa. Visionamme on tarjota paras asiakaskokemus, jonka eteen on tehtävä paljon töitä. Henki-Fennia menestyi myös menneenä vuonna Taloustutkimuksen suomalaisten henkivakuutusyhtiöiden vertailussa, jossa yritysasiakkaat arvioivat toimintamme alan 2. parhaaksi. Henkilöstöllemme ja hallinnollemme ansaitut kiitokset sekä erinomaisesta työpanoksesta että yhteistyöstä kuluneena vuonna.

Alexander Schoschkoff
toimitusjohtaja, Henki-Fennia

Hallituksen toimintakertomus

Vakuutusosakeyhtiö Henki-Fennia on erikoistunut vapaaehtoiisiin henki-, eläke- ja säästövakuutuksiin sekä vakuutukselliseen varainhoitoon.

Vakuutusosakeyhtiö Henki-Fennian tulos vuodelta 2019 oli hyvä. Yhtiön liikekustannussuhde parani vertailuvuoteen verrattuna. Myönteisesti yllättänyt pääomamarkkinakehitys näkyi sijoitustoiminnassa ennakoitua korkeampana tuottona.

Henki-Fennia on Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennian tytäryhtiö 100 prosentin omistusuosuudella.

Vakuutustoiminta

Henki-Fennian kokonaismaksutulo jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen kasvoi 240,0 miljoonaan euroon (163,1 milj. euroa). Maksutulon kasvuun vaikutti liiketoiminnan kehittämisen lisäksi asiakkaiden varautuminen tuleviin veromuutoksiin. Säästösopimusten uusmerkinnät ja takaisinostot kasvoivat loppuvuonna. Yhtiön maksutulosta henkivakuutuksia oli 208,7 miljoonaa euroa (129,9 milj. euroa) ja eläkevakuutuksia 32,3 miljoonaa euroa (34,2 milj. euroa).

Sijoitussidonnaisten vakuutusten maksutulo oli 204,1 miljoonaa euroa (126,6 milj. euroa) ja niiden osuus yhtiön maksutulosta oli 84,7 prosenttia (77,1 %). Maksutulo jatkuvamaksuisista vakuutuksista oli 53,4 miljoonaa euroa (54,2 milj. euroa) ja sen osuus kokonaismaksutulosta oli 22,2 prosenttia (33,0 %).

Maksetut korvaukset olivat 177,7 miljoonaa euroa (95,6 milj. euroa). Takaisinostoja oli 123,5 miljoonaa euroa (44,8 milj. euroa). Säästösummien takaisinmaksut olivat 3,4 miljoonaa euroa (3,1 milj. euroa). Eläkkeitä maksettiin 39,7 miljoonaa euroa (37,8 milj. euroa) ja kuolemantapaus- ja työkyvyttömyyssummia 7,8 miljoonaa euroa (5,8 milj. euroa).

Liikekulut olivat 15,6 miljoonaa euroa (14,8 milj. euroa). Yhtiön liikekustannussuhde oli 89,5 prosenttia (90,2 %), kun tunnusluvussa huomioidaan sijoitussidonnaisen vakuutuksen sijoituskohteina olevien rahastojen palkkiotuotot.

Yhtiön tulokseen sidottujen vakuutussäästöjen kokonaistuottotaso vaihteli vuonna 2019 0,6–4,5 prosentin välillä riippuen vakuutuslajista ja vuosineljänneksestä. Myönnettyt asiakashyvitykset olivat 2,1 miljoonaa euroa, joista 1,6 miljoonaa euroa rahoitettiin aikaisemmin muodostunutta tulevien lisätujen vastuuta käyttämällä.

Henki-Fennian vakavaraisuusaste oli 166,0 prosenttia (223,7 %). Eniten laskuun vaikutti vastuuvelan laskennassa tehdyt muutokset, alentunut korkotaso ja ehdotettu osingonjako. Henki-Fennialla ei ole vastuuvelan laskennassa käytössä siirtymäsäännöksiä.

Sijoitustoiminta

Yhtiön sijoitustuotto käyvin arvoin oli 57,1 miljoonaa euroa (17,8 milj. euroa), ollen 7,6 prosenttia (2,4 %) sijoitetulle pääomalle. Yhtiön tulokseen kirjattu sijoitusten nettotuotto oli 181,3 miljoonaa euroa (-39,4 milj. euroa), josta sijoitussidonnaisten vakuutusten nettotuoton osuus oli 140,2 miljoonaa euroa (-58,3 milj. euroa). Myyntivoittoa kertyi 39,2 miljoonaa euroa enemmän kuin viime vuonna. Viime vuoteen verrattuna myös pienentyneet arvonalentumiset, suuremmat arvonalentumisten palautukset sekä arvonkorotukset paransivat tulosta 183,7 miljoonalla eurolla.

Sijoitusten käypä arvo oli vuoden lopussa 821,7 miljoonaa euroa (761,4 milj. euroa). Joukkolainojen ja pitkän koron rahastosijoitusten osuus sijoituskannasta oli 66,9 prosenttia (45,5 %) sekä rahamarkkinasijoitusten ja talletusten osuus 10,7 prosenttia (28,4 %). Osakkeiden, osakerahastosijoitusten ja pääomarahastojen osuus oli 6,9 prosenttia (12,2 %), kiinteistösijoitusten osuus 10,8 prosenttia (12,9 %) sekä lainasaamisten ja muiden sijoitusten osuus 4,7 prosenttia (1,1 %). Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat varat kasvoivat ollen 1 238 miljoonaa euroa (1 027 milj. euroa).

Henki-Fennia otti vuoden 2019 alussa käyttöön uuden tasehallintamallin. Tämän johdosta yhtiö on aloittanut markkinaehtoisien vastuuvélkansa arvomuutosten suojaamisen korkojohdannaisilla. Korkosuojausten tavoitteena on pienentää markkinakorkojen muutoksen epäsuotuisaa vaikutusta yhtiön markkinaehtoiseen tulokseen ja vakavaraisuusasteeseen.

Korkosuojaukset on toteutettu kirjanpidollisesti suojaavina. Johdannaisten arvomuutoksia ei kirjata tulosaikutteisesti suojauksen ollessa tehokkuuslaskennan määrittelemissä rajoissa. Suojaukset ovat olleet tehokkaita koko vuoden 2019 ajan. Suojausaste on vuoden 2019 aikana vaihdellut välillä 60-80 prosenttia ollen loppuvuonna 2019 suojausvälin ylälaidassa. Johdannaissopimukset on toteutettu hyvän luottoluokituksen omaavien vastapuolten kanssa. Johdannaissopimuksissa markkina-arvon muutoksia vastaan vaihdetaan vakuutta päivittäin.

Liitännäistoiminta

Henki-Fennialla on oikeus toimia mm. sijoituspalveluyritysten ja vaihtoehtorahastojen hoitajien edustajana ja näiden lukuun markkinoida ja myydä asiakkaille niiden tarjoamia palveluja ja tuotteita.

Tulos

Konsernin liikevoitto oli 47,7 miljoonaa euroa (23,1 milj. euroa) ja yhtiön liikevoitto oli 47,4 miljoonaa euroa (24,1 milj. euroa). Yhtiö on purkanut aiemmin tehtyä korkotäydennystä 9,5 miljoonaa euroa (10,4 milj. euroa) ja tulevien lisäetujen vastuuta 1,6 miljoonaa euroa (0,9 milj. euroa). Korkotäydennysvastuun määrä oli vuoden 2019 lopussa 105,2 miljoonaa euroa (114,7 milj. euroa).

Yritysjohto ja henkilöstö

Kertomusvuonna Henki-Fennian hallitukseen kuuluivat konsernijohtaja Antti Kuljukka (puheenjohtaja), aktuaarijohtaja Simo Sarvamaa (varapuheenjohtaja 28.3.2019 alkaen), kauppatieteiden maisteri Harri Pärssinen, filosofian tohtori Matti Ruohonen 28.3.2019 asti (varapuheenjohtaja), filosofian maisteri Juha-Pekka Halmeenmäki 6.9.2019 asti sekä professori Juha-Pekka Kallunki 17.9.2019 alkaen.

Hallitus piti kertomusvuoden aikana yhteensä 10 kokousta. Jäsenten läsnäoloprosentti oli 95 prosenttia. Yhtiön toimitusjohtajana toimi Alexander Schoschkoff.

Yhtiön palveluksessa oli vuonna 2019 keskimäärin 53 henkilöä (52).

Palkitseminen

Palkitsemisen lähtökohtana Fennia-konsernissa on kannustava, oikeudenmukainen, kohtuullinen sekä konsernin ja konserniyhtiöiden lyhyen ja pitkän tähtäimen etujen mukainen johdon ja henkilöstön palkitseminen. Palkitsemisjärjestelmät perustuvat ennalta määritelyjen, konsernin strategisista tavoitteista johdettujen tavoitteiden saavuttamiseen. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi konsernille on laadittu palkitsemisperiaatteet (ml. palkkapolitiikka). Fennia-konsernin periaateasiakirjoissa määritellään kaikkien fennialaisten palkan ja palkkioiden määräytymisen periaatteet. Fenniassa palkitsemisperiaatteet ja palkkapolitiikka nähdään kokonaisuutena, johon vaikuttavat mielenkiintoisen ja riittävän haastavan tehtäväkentän lisäksi hyvä johtaminen, henkilöstöedut ja rahallinen palkitseminen. Palkitsemisperiaatteista ja palkkapolitiikasta selviää myös se, miten jokainen fennialainen voi itseään ja omaa toimintaansa kehittämällä vaikuttaa palkkehitykseensä ja mitkä ovat palkka- ja palkkioasioihin liittyvät vastuut yhtiössä.

Palkitsemisjärjestelmien rakentamisessa ja kehittämisessä huomioidaan konsernin sekä yhtiön liiketoimintastrategia, tavoitteet ja arvot, ja yhtiön pitkän aikavälin etu sekä riskienhallinta. Lisäksi huomioidaan yhtiön liiketoiminnan jatkuvuus ja harjoittaminen ammattitaitoisesti sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti. Palkitsemisjärjestelmissä on mm. ennalta määritetyt palkkiomaksimit, jotka rajoittavat palkkion enimmäismäärän ja force majeure -ehto, joka antaa hallitukselle oikeuden järjestelmien

muuttamiseen kesken kauden, jos yhtiön taloudellinen asema on vaarantunut tai olosuhteet ovat muutoin muuttuneet merkittävästi. Palkkioista päätettäessä noudatetaan "yhden yli" -periaatetta eli päätöksentekijänä palkitsemisasioissa on pääsääntöisesti palkittavan henkilön esimiehen esimies.

Konsernirakenne

Henki-Fennian konserniin kuului tilikauden päättyessä yhdeksän (11) yhtiön täysin omistamaa kiinteistöyhtiötä ja yksi (1) kiinteistöyhtiö, jonka omistusosuus oli 88 prosenttia. Vuoden aikana myytiin kaksi kiinteistöyhtiötä.

Riskien- ja vakavaraisuudenhallinta

Henki-Fennian riskienhallinnan perustana toimii Fennian konserniyhtiöiden hallituksissa vahvistetut riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteet. Riskienhallintajärjestelmän ohjausmalli perustuu ns. kolmen puolustuslinjan malliin, jota on tarkemmin kuvattu riskienhallintaa koskevassa liitetiedossa.

Riskien- ja vakavaraisuuden hallintaa koskevien tehtävien valmistelua, ohjaamista, koordinoimista ja tiedon välittämistä varten konsernissa toimii riskienhallinnan johtoryhmä. Vakuutusyhtiöiden taseen hallintaa varten on perustettu konsernitasoinen tasehallintakomitea (ALCO).

Sijoitustoiminta perustuu yhtiön hallituksen hyväksymään ALM-suunnitelmaan, jossa määritellään muun muassa sijoitusallokaatio ja sijoitustoiminnan käytännön toimijoiden vastuut ja valtuudet. Sijoitusallokaatiota määrittäessä otetaan huomioon yhtiön riskinkantokyky.

Riskeistä sekä riskien- ja vakavaraisuuden hallinnasta on laadittu tilinpäätöksen liitetieto, jossa on selvitetty Henki-Fennian merkittävimmät riskit sekä riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan yleiset periaatteet.

Vakavaraisuutta ja taloudellista tilaa koskeva kertomus

Henki-Fennian vakavaraisuutta ja taloudellista tilaa koskeva kertomus julkaistaan viimeistään 19.5.2020 Fennian verkkosivuilla.

Näkymät alkaneella tilikaudella

Vuonna 2020 odotamme riskivakuutusten volyymin kasvavan ja liikekustannussuhteen kehittyvän myönteisesti. Yhtiön kokonaistulos on kuitenkin riippuvainen pääomamarkkinoiden kehityksestä, koska suuri osa yhtiön palkkiotuotoista on sidottu vakuutussäästöjen arvoon. Sijoitustoiminnan tuotot jäänevät matalammiksi kuin vuonna 2019.

Tilinpäätös

Tuloslaskelma

Luvut ovat tuhatta euroa.

	Liite	Emoyhtiö 2019	Emoyhtiö 2018	Konserni 2019	Konserni 2018
Vakuutustekninen laskelma					
Vakuutusmaksutulo					
Vakuutusmaksutulo	1	240 966	164 142	240 966	164 142
Jälleenvakuuttajien osuus		-1 022	-1 063	-1 022	-1 063
		239 945	163 079	239 945	163 079
Sijoitustoiminnan tuotot	3, 4	119 049	77 344	121 055	76 606
Sijoitusten arvonorotus	3, 4	94 712	13 095	94 712	13 095
Korvauskulut					
Maksetut korvaukset	2	-178 025	-95 519	-178 025	-95 519
Jälleenvakuuttajien osuus		309	-32	309	-32
Korvausvastuun kokonaismuutos		-8 326	-2 340	-8 326	-2 340
Korvauskulut yhteensä		-186 042	-97 890	-186 042	-97 890
Vakuutusmaksuvastuun muutos					
Vakuutusmaksuvastuun kokonaismuutos		-171 926	13 378	-171 926	13 378
		-171 926	13 378	-171 926	13 378
Liikekulut	5	-15 566	-14 826	-15 566	-14 826
Sijoitustoiminnan kulut	3, 4	-31 236	-83 157	-32 471	-83 501
Sijoitusten arvonorotusten oikaisu	3, 4	-1 263	-46 665	-1 263	-46 665
Vakuutustekninen tulos		47 672	24 358	48 443	23 276
Muu kuin vakuutustekninen laskelma					
Muut tuotot					
Sijoituspalvelutoiminnan tuotot				-	1 488
Muut		1	3	1	3
		1	3	1	1 491
Muut kulut					
Sijoituspalvelutoiminnan kulut				-	-1 384
Liikearvon poisto		-241	-241	-241	-241
Muut				-5	-
		-241	-241	-246	-1 624
Voitto varsinaisesta toiminnasta		47 433	24 120	48 198	23 143
Tilinpäätössiirrot					
Poistoeron muutos		-5	-22		
Tuloverot					
Tilikauden verot		-10 132	-2 255	-10 132	-2 255
Aikaisempien tilikausien verot		-52	772	-52	772
Laskennalliset verot				-572	199
		-10 184	-1 483	-10 756	-1 283
Vähemmistöosuudet				16	6
Tilikauden voitto		37 244	22 615	37 457	21 865

Tase

Luvut ovat tuhatta euroa.

Vastaavaa

	Liite	Emoyhtiö 2019	Emoyhtiö 2018	Konserni 2019	Konserni 2018
Aineettomat hyödykkeet					
Muut pitkävaikutteiset menot	12	3 035	2 667	3 035	2 667
Liikearvo		1 203	1 444	1 203	1 444
Ennakkomaksut		872	1 628	872	1 628
		5 111	5 739	5 111	5 739
Sijoitukset					
Kiinteistösijoitukset					
Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	7	64 569	60 760	63 980	72 061
Kiinteistösijoitusrahastot		8 353	8 353	8 353	8 353
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä		8 201	15 056		
Lainasaamiset omistusyhteisyrityksiltä		1 843	1 843	1 843	1 843
		82 967	86 012	74 177	82 258
Muut sijoitukset					
Osakkeet ja osuudet	11	248 195	294 509	248 195	294 509
Rahoitusmarkkinavälineet		395 414	282 804	395 414	282 804
Kiinnelainasaamiset		2 697	2 787	2 697	2 787
		646 306	580 101	646 306	580 101
Sijoitukset yhteensä	6	729 273	666 113	720 483	662 359
Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset	10	1 235 561	1 024 979	1 235 561	1 024 979
Saamiset					
Ensivakuutustoiminnasta					
Vakuutuksenottajilta		138	111	138	111
Jälleenvakuutustoiminnasta		309	50	309	50
Muut saamiset		18 938	21 860	18 711	21 552
		19 384	22 021	19 158	21 713
Muu omaisuus					
Aineelliset hyödykkeet					
Koneet ja kalusto	12	248	283	248	283
Muut aineelliset hyödykkeet		12	12	12	12
		261	296	261	296
Rahat ja pankkisaamiset		32 006	52 450	32 029	52 503
		32 267	52 746	32 289	52 799
Siirtosaamiset					
Korot ja vuokrat		6 542	4 132	6 544	4 138
Muut siirtosaamiset		2 632	3 077	2 717	3 080
		9 174	7 209	9 261	7 219
		2 030 770	1 778 806	2 021 863	1 774 807

Vastattavaa

	Liite	Emoyhtiö 2019	Emoyhtiö 2018	Konserni 2019	Konserni 2018
Oma pääoma					
Osakepääoma	13	27 751	27 751	27 751	27 751
Ylikurssirahasto		10 723	10 723	10 723	10 723
Hallituksen käyttövarat		8	8	8	8
Edellisten tilikausien voitto		89 079	72 464	75 602	59 737
Tilikauden voitto		37 244	22 615	37 457	21 865
		164 806	133 562	151 542	120 085
Tilinpäätössiirtojen kertymä					
Poistoero		66	62		
Vähemmistöosuudet				369	384
Vakuutustekninen vastuuvelka					
Vakuutusmaksuvastuu		421 455	449 851	421 455	449 851
Korvausvastuu		150 473	152 745	150 473	152 745
		571 928	602 597	571 928	602 597
Sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvelka					
Vakuutustekninen vastuuvelka	15	1 237 902	1 026 981	1 237 902	1 026 981
Velat					
Jälleenvakuutustoiminnasta		774	720	774	720
Laskennalliset verovelat				4 170	3 598
Muut velat	14	44 157	11 639	43 975	17 183
		44 931	12 359	48 919	21 501
Siirtovelat		11 137	3 245	11 203	3 259
		2 030 770	1 778 806	2 021 863	1 774 807

Emoyhtiön rahoituslaskelma

Luvut ovat tuhatta euroa.

	2019	2018
Liiketoiminnan rahavirta		
Voitto varsinaisesta toiminnasta ennen satunnaisia eriä	37 249	22 638
Oikaisut:		
Vakuutusteknisen vastuuvelan muutos	180 252	-11 038
Sijoitusten arvonalentumiset ja arvonnkorotukset	-101 912	81 752
Suunnitelman mukaiset poistot	942	1 028
Muut oikaisut	-38 356	-7 706
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	78 174	86 673
Käyttöpääoman muutos		
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten vähennys/lisäys	173	-8 312
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys	35 835	5 102
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	114 182	83 464
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-18	-124
Maksetut välittömät verot	-2 092	-3 351
Liiketoiminnan rahavirta	112 071	79 989
Investointien rahavirta		
Investoinnit sijoituksiin (pl. rahavarat)	-174 794	-73 952
Luovutustulot sijoituksista (pl. rahavarat)	48 558	9 314
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden sekä muun omaisuuden investoinnit ja luovutustulot (netto)	-280	-1 411
Investointien rahavirta	-126 516	-66 049
Rahoituksen rahavirta		
Maksetut osingot	-6 000	-3 000
Rahoituksen rahavirta	-6 000	-3 000
Rahavarojen muutos	-20 444	10 940
Rahavarat tilikauden alussa	52 450	41 510
Rahavarat tilikauden lopussa	32 006	52 450
	-20 444	10 940

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Tilinpäätös on laadittu kirjanpito-, osakeyhtiö- ja vakuutusyhtiölakien sekä vakuutusyhtiöitä valvovien viranomaisten päätöksiä, määräyksiä ja ohjeita noudattaen.

Sijoitusten kirjanpitoarvo

Rakennukset ja rakennelmat esitetään taseessa suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennetyn hankintamenon tai sitä alemman käyvän arvon määräisinä. Kiinteistöosakkeet sekä maa- ja vesialueet esitetään taseessa hankintamenon tai sitä alemman käyvän arvon määräisinä.

Sijoitusomaisuusluonteiset osakkeet ja osuudet esitetään taseessa hankintamenon tai sitä alemman käyvän arvon määräisinä. Käyttöomaisuusluonteiset osakkeet ja osuudet kirjataan hankintamenoon tai sitä alempaan käypään arvoon, jos arvonalentumista pidetään pysyvänä. Hankintameno lasketaan keskihintaa käyttäen.

Rahoitusmarkkinavälineet esitetään taseessa hankintamenon määräisinä. Hankintameno lasketaan keskihintaa käyttäen. Rahoitusmarkkinavälineiden nimellisarvon ja hankintamenon välinen erotus jaksetaan korkotuotoiksi tai niiden vähennykseksi rahoitusmarkkinavälineen juoksuaikana. Vastaerä merkitään hankintamenon lisäykseksi tai vähennykseksi. Korkotason vaihtelusta aiheutuvia arvonmuutoksia ei ole kirjattu. Liikkeenlaskijan luottokelpoisuuteen liittyvät arvonalentumiset kirjataan tulokseen.

Lainasaamiset ja talletukset esitetään taseessa nimellisarvon tai tätä pysyvästi alemman todennäköisen arvon määräisenä.

Sijoituksista aikaisemmin tehdyt arvonalennukset palautetaan tulosvaikutteisesti enintään alkuperäiseen hankintamenoon saakka käyvän arvon noustessa.

Johdannaissopimuksia käytetään ensisijaisesti sijoitussalkkujen suojaukseen valuuttakurssiriskiltä ja hintariskiltä soveltamalla käyvän arvon suojausta. Kirjanpidollisesti johdannaisia kuitenkin käsitellään pääasiassa ei-suojaavina, vaikka johdannaiset toimivat tehokkaina suojauksina. Tilikauden aikana sopimusten sulkemisesta ja raukeamisesta syntyneet voitot ja tappiot on kirjattu tilikauden tuotoksi tai kuluksi. Ei-suojaavasti käsitellyn johdannaissopimuksen käyvän arvon ja sitä korkeamman kirjanpitoarvon/sopimuskurssin negatiivinen erotus kirjataan kuluksi. Realisoitumattomia tuottoja ei kirjata.

Korkojohdannaisia käytetään markkinaehtoisen vastuuvelan korkoriskin suojaamiseen tulevaisuuden arvonmuutoksia vastaan yhtiön riskienhallinnan mukaisesti. Näitä korkojohdannaisia on käsitelty kirjanpidollisesti suojaavina. Suojauslaskentaa käytettäessä johdannaisten negatiivinen arvonmuutos jätetään kirjaamatta kuluksi siltä osin kuin suojattavan kohteen arvonmuutos kattaa sen ja edellyttäen että suojaus on tehokas. Mikäli

kuitenkin suojaavien korkojohdannaisten negatiivinen arvonmuutos ylittää suojattavan markkinaehtoisesta vastuuvastuun positiivisen arvonmuutoksen, ylitys kirjataan sijoitusten arvonalentumisiin. Korkojohdannaisista merkitään tilikauden tuotoksi ja kuluksi sopimuksen perusteella tilikauteen kohdistuvat korot. Kirjanpidollisesti suojaavien korkojohdannaisten sulkemisen yhteydessä syntyvä voitto tai tappio jaksotetaan kunkin johdannaisopimuksen juoksuajalle.

Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset arvostetaan käypään arvoon ja käyvän arvon muutos merkitään tuloslaskelmalle tuotoksi tai kuluksi.

Muun omaisuuden kuin sijoitusten kirjanpitoarvo

Muina pitkävaikutteisina menoina on aktivoitu huoneistojen peruserävarausmenot sekä tietojärjestelmien suunnittelumenot ja lisäksi taseeseen on aktivoitu liikearvo. Ne ja kalusto esitetään taseessa suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennetyn hankintamenon määräisinä. Tietojärjestelmien aktivoinneista kirjataan arvonalennuksia, mikäli aktivoinnin ei voida enää katsoa tuottavan tuloa vastaisuudessa.

Vakuutusmaksusaamiset merkitään taseeseen todennäköiseen arvoon ja muut saamiset nimellisarvoon tai tätä pysyvästi alempaan todennäköiseen arvoon.

Suunnitelman mukaiset poistot

Suunnitelman mukaiset poistot lasketaan hankintamenosta arvioidun taloudellisen vaikutusajan mukaan tasapoistoin. Arvioidut poistoajat ovat keskimäärin seuraavat:

- Atk-ohjelmat, 5–7 vuotta
- Tietojärjestelmien suunnittelumenot, 3–10 vuotta
- Muut pitkävaikutteiset menot, 3–10 vuotta
- Liikearvo, 10 vuotta
- Toimisto-, liike- ja teollisuusrakennukset, 20–50 vuotta
- Rakennusten ainesosat, 10–20 vuotta
- Kuljetusvälineet ja atk-laitteet, 3–5 vuotta
- Konttorikoneet ja -kalusto, 7 vuotta

Sijoitusten arvonorotukset

Sijoitusomaisuusluonteisten sijoitusten ja sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevien sijoitusten arvonorotukset ja niiden oikaisut kirjataan tulosvaikutteisesti.

Sijoitusten käypä arvo

Kiinteistöjen ja kiinteistöosakkeiden arvoina käytetään korkeintaan markkinaperusteisia käypiä arvoja. Kohteet arvioidaan kassavirtaan perustuvalla tuottoarvomenetelmällä. Kiinteistösijoitusten vuosittaiseen käyvän arvon määrittämiseen osallistuu ulkopuolinen auktorisoitu kiinteistöarvioitsija ja yhtiön omat asiantuntijat.

Noteerattujen arvopapereiden sekä sellaisten arvopapereiden, joille on olemassa markkinat, käypänä arvona käytetään vuoden viimeisintä saatavilla olevaa jatkuvan kaupan käynnin kurssia tai sen puuttuessa viimeisintä kaupankäyntikurssia. Noteeraamattomien arvopapereiden käypänä arvona käytetään todennäköistä luovutushintaa, jäljellä olevaa hankintamenoa tai substanssiin pohjautuvaa arvoa. Pääomasijoitusrahasto-osuuksien käypänä arvona on käytetty hallinnointiyhtiön ilmoittamaa arviota rahaston käyvästä arvosta tai sen puuttuessa hankintamenoa.

Johdannaissopimukset arvostetaan tilinpäätöspäivän käypään arvoon.

Saamisten käypänä arvona käytetään nimellisarvoa tai sitä alemmaa todennäköistä arvoa.

Ulkomaanrahan määräiset erät

Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtumat kirjataan tapahtumapäivän kurssiin. Tilinpäätöksessä ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat sekä sijoitusten käyvät arvot on muutettu euroiksi käyttäen Euroopan keskuspankin julkaisemia tilinpäätöspäivän viitekursseja. Sekä tilikauden aikana, että tilinpäätöksessä syntyneet kurssivoitot ja -tappiot merkitään kyseisten tulojen ja menojen oikaisueriksi tai sijoitustoiminnan tuotoiksi ja kuluiksi, mikäli kurssierot liittyvät rahoitustapahtumiin.

Henkilökunnan eläkejärjestelyt

Henkilöstön eläketurva on järjestetty Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elossa. Tilivuoteen kohdistuvat eläkemenot on kirjattu suoriteperusteisesti kuluksi. Yhtiön koko henkilöstö kuuluu lisäksi maksuperusteiseen lisäeläkevakuutukseen, joka on otettu Vakuutusosakeyhtiö Henki-Fenniasta.

Tilinpäätössiirtojen kertymä ja laskennallisen veron käsittely

Konserniyhtiöiden tilinpäätöksissä ja konsernitilinpäätöksessä laskennalliset verovelat kirjataan kokonaisuudessaan, ja saaminen siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan se pystytään hyödyntämään. Laskennalliset verot lasketaan käyttämällä tilinpäätöspäivän mennessä vahvistettua verokantaa.

Vastuuvelka

Vastuuvelkaa laskettaessa noudatetaan sekä vakuutusyhtiölain että sosiaali- ja terveysministeriön ja Finanssivalvonnan määräyksiä ja ohjeita.

Sijoituksien arvonkehitykseen sidottuihin vakuutuksiin (sijoitussidonnaiset vakuutukset) ei liity laskuperustekorkoa. Muiden vakuutusten osalta vastuuvelka lasketaan vakuutuskohtaisesti ja käytettävä laskuperustekorko vaihtelee seuraavasti:

- Yksilöllisissä henki- ja eläkevakuutuksissa käytettävä laskuperustekorko on välillä 1-4,5 prosenttia, koron määrä riippuu vakuutuksen alkamisajankohdasta. Uusissa eläkevakuutussopimuksissa laskuperustekorko on 1 prosenttia.
- Kapitalisaatiosopimusten laskuperustekorko on välillä 0-2,5 prosenttia, koron määrä riippuu sopimuksen alkamisajankohdasta ja kohderyhmästä.
- Ryhmäeläkevakuutuksen laskuperustekorko on 0-3,5 prosenttia. Uudet ryhmäeläke-vakuutukset ovat vuosikorollisia (laskuperustekorko on 0 prosenttia).

Laskuperustekorkovaatimuksen täyttämiseksi vastuuvelkaa on täydennetty aiemmissa tilinpäätöksissä. Korkotäydennysvastuu 31.12.2019 oli noin 105,2 miljoonaa euroa. Täydennysten ansiosta vuotuinen sijoitustoiminnalle tuleva vähimmäistuottovaade laskuperustekorkoisen vakuutuskannan osalta on 1,0 prosenttia.

Kohtuusperiaate

Vakuutusyhtiölain 13 luvun 2 §:n mukaan henkivakuutusyhtiön on noudatettava ns. kohtuusperiaatetta sellaisten vakuutusten kohdalla, joilla on vakuutussopimuksen mukaan oikeus vakuutusten mahdollisesti tuottamien ylijäämien mukaan jaettaviin lisäetuihin. Tämä periaate edellyttää, että kohtuullinen osa näiden vakuutusten tuottamasta ylijäämästä tulee palauttaa lisäetuina kyseisille vakuutuksille, mikäli vakavaraisuusvaatimukset eivät tätä estä.

Henki-Fennian tavoitteena on antaa ylijäämän jakoon oikeutettujen vakuutusten vakuutussäästöille pitkällä aikavälillä vähintään riskittömän koron mukainen bruttotuotto. Lisätujen jakamisessa otetaan huomioon vakuutuksen kesto ja takaisinosto-oikeus. Annettava tuotto määräytyy yhtiön sijoitusten pitkäaikaisen nettotuoton perusteella.

Vakuutuksen kokonaiskorolla tarkoitetaan vakuutussopimuksen laskuperustekorona ja kyseiselle sopimukselle hyvitetävien lisätujen yhteismäärää. Hyvitettävien lisätujen määrään vaikuttaa sopimuksen laskuperustekorona taso. Kun yhtiön saama sijoitusten nettotuotto on matala, alennetaan lisätujen tasoa. Tällöin vakuutusten, joiden laskuperustekorko on matala, kokonaiskorko voi jäädä pienemmäksi kuin vakuutusten, joiden laskuperustekorko on korkea. Kun sijoitusten nettotuotto on korkea, voivat vakuutukset,

joilla on matala laskuperustekorko, saada suurempaa kokonaiskorkoa kuin vakuutukset, joilla on korkea laskuperustekorko.

Lisäetujen tasossa pyritään jatkuvuuteen, minkä johdosta sijoitustuotoista syntynyttä ylijäämää voidaan jaksottaa annettavaksi lisäetuina kyseiselle vakuutusryhmälle tulevana vuosina.

Lisäetujen tasoa rajoittavat omistajan asettamat pääoman tuottovaatimukset sekä yhtiön vakavaraisuustavoite. Vakavaraisuustavoite asetetaan sellaiseksi, että kaikki lainsäätäjän edellyttämät vakavaraisuusrajat ylittyvät ja että yhtiön on mahdollista ottaa riskiä sijoitustoiminnassa siinä määrin kuin vakavaraisuuden ylläpito, vastuuvelan tuottovaade ja omistajan tuottovaade edellyttävät.

Henki-Fennian hallitus päättää vakuutuksille annettavista lisäeduista vuosittain. Etukäteen vahvistettujen lisäetujen määrää voidaan kuitenkin muuttaa myös kesken vuoden, mikäli vakavaraisuus tai yleinen markkinatilanne sitä edellyttävät.

Riskihenkivakuutuksissa kohtuusperiaatetta sovelletaan kuolemantapausturvien ja työkyvyttömyysturvien osalta nimetyille vakuutusryhmille korotettujen korvaussummien muodossa.

Lisäetutavoitteet eivät ole sitovia, eivätkä ne ole osa yhtiön ja vakuutuksenottajan välistä vakuutussopimusta. Lisäetutavoitteet ovat voimassa toistaiseksi ja yhtiö pidättää itsellään oikeuden lisäetutavoitteiden muuttamiseen.

Kohtuusperiaatteen toteutuminen vuonna 2019

Henki-Fennian antamat lisäedut vuonna 2019 vastaavat yhtiön kohtuusperiaatteessaan asettamia tavoitteita. Vakuutuksille annettava tuotto määräytyy yhtiön sijoitusten pitkäaikaisen nettotuoton perusteella. Lisäetujen tasossa pyritään jatkuvuuteen. Lisäetuja annettaessa otetaan huomioon yhtiön vakavaraisuusasema.

Yhtiön saama sijoitustuotto oli kohtalainen vuonna 2019. Pitkään jatkuneesta erittäin matalasta korkotasosta johtuen yhtiö on siirtänyt vuosittain osan tuloksestaan korkotäydennysvastuuseen käytettäväksi tulevana vuosina laskuperustekorona kustantamiseen. Tilinpäätöksessä 31.12.2019 ei tehty uutta siirtoa korkotäydennysvastuuseen. Korkotäydennysvastuuta purettiin suunnitelman mukaisesti.

Uusien eläkevakuutusten laskuperustekorko on ollut jo useiden vuosien ajan matala (0-1 prosenttia). Lisäetujen jatkuvuuden turvaamiseksi vuoden 2017 tuloksesta siirrettiin 3,8 miljoonaa euroa tulevien lisäetujen vastuuseen käytettäväksi 0 ja 1 prosentin laskuperustekorona eläkevakuutusten lisäetujen kustantamiseen. Vuonna 2019 hyvitetty lisäkorot on kustannettu tulevien lisäetujen vastuuta purkamalla.

Riskitön korko on pysynyt alhaalla sekä lyhyiden korkojen että pitkien valtion lainojen osalta vuodesta 2009 alkaen. Henki- Fennian hyvittävä kokonaiskorko on ylittänyt selvästi vastaavan sijoitusajan riskittömän koron vuosina 2009–2019. Lisäetujen jakamisessa on otettu huomioon paitsi sopimuksen laskuperustekorko, myös vakuutuksen kesto ja takaisinosto-oikeus. Tästä johtuen eläkevakuutuksille hyvitetty kokonaiskorko on ollut korkeampi kuin säästövakuutuksille hyvitetty korko.

Korkotuottoisten vakuutusten vuotuiset kokonaiskorot 2019

Laskuperuste- korko	Yksilöllinen säästövakuu- tus	Yksilöllinen elä- kevakuutus	Ryhmäeläke- vakuutus	Kapitalisaatio- sopimus
4,50 %	4,50 %	4,50 %		
3,50 %	3,50 %	3,50 %	3,50 %	
2,50 %	2,50 %	2,50 %	2,50 %	2,50 %
2,00 %			2,00 %	
1,50 %	1,50 %			1,50 %
1,00 %	1,00 %	1,70 %	1,70 %	1,00 %
0,00 %			1,70 %	0,60 %

Riskihenkivakuutuksista syntynyttä ylijäämää jaetaan riskivakuutuksille vahinkotapahtuman yhteydessä maksettavina lisäsummina. Vuonna 2019 maksetut lisäsummat, 1 086 741 euroa, kustannettiin edellisessä tilinpäätöksessä tehtyä tulevien lisäetujen vastuuta purkamalla. Vakuutuskohtaisten lisäsummien määriä korotettiin vuonna 2018.

Konsernitilinpäätös

Henki-Fennian konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki sellaiset tytäryhtiöt, joissa emoyhtiöllä on suoraan tai välillisesti yli puolet äänivallasta.

Konsernitilinpäätös on laadittu emoyhtiön ja tytäryhtiöiden tuloslaskelmien, taseiden ja liitetietojen yhdistelminä, joista on eliminoitu yhtiöiden väliset saamiset ja velat, tuotot ja kulut, voitonjako sekä keskinäinen osakeomistus. Keskinäinen osakeomistus on eliminoitu hankintamenomenetelmää käyttäen. Käyttöomaisuuserille kohdistettu konserniaktiiva poistetaan kyseisen käyttöomaisuuserän poistosuunnitelman mukaisesti. Kohdistamatta jäänyt konserniliikearvo on loppuun poistettu.

Henki-Fennia myi 100% omistamansa Fennia Varainhoito Oy:n koko osakekannan 1.4.2018 toteutetulla konsernin sisäisellä kaupalla Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennialle. Fennia Varainhoito on yhdistelty Henki-Fennian konsernitilinpäätökseen tilikauden kolmelta ensimmäiseltä kuukaudelta vuonna 2018.

Konserniyhtiöt 31.12.2019

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät seuraavat tytäryhtiöt

- Kiinteistö Oy Espoon Niittyrinne 1
- Kiinteistö Oy Koivuhaanportti 1-5
- Kiinteistö Oy Konalan Ristipellontie 25
- Kiinteistö Oy Mikkelin Hallituskatu 1
- Kiinteistö Oy Sellukatu 5
- Kiinteistö Oy Teohypo
- Kiinteistö Oy Vaajakosken Varaslahdentie 6
- Kiinteistö Oy Vasaramestari
- Kiinteistö Oy Vasaraperän Liikekeskus
- Munkinseudun Kiinteistö Oy
- Asunto Oy Jyväskylän Jontikka 2 (myyty 27.6.2019)
- Asunto Oy Tampereen Vuoreksen Puistokatu 76 (myyty 27.6.2019)

Emoyhtiön liitetiedot

Tuloslaskelman ja taseen liitetiedot

1. Vakuutusmaksutulo

Luvut ovat tuhatta euroa.

	2019	2018
Ensivakuutus		
Kotimaasta	240 966	164 142
Jälleenvakuutus	-	-
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	240 966	164 142
Vakuutusmaksutulosta vähennetyt erät		
Luottotappiot vakuutusmaksusaamisista	11	12
Ensivakuutuksen vakuutusmaksutulo		
Henkivakuutus		
Sijoitussidonnainen yksilöllinen henkivakuutus	132 421	81 344
Muu yksilöllinen henkivakuutus	2 354	3 383
Sijoitussidonnainen kapitalisaatiosopimus	55 435	28 974
Muu kapitalisaatiosopimus	253	122
Työntekijäin ryhmähenkivakuutus	5 658	5 315
Muu ryhmähenkivakuutus	12 565	10 774
	208 686	129 911
Eläkevakuutus		
Sijoitussidonnainen yksilöllinen eläkevakuutus	4 449	4 466
Muu yksilöllinen eläkevakuutus	4 318	4 928
Sijoitussidonnainen ryhmäeläkevakuutus	11 792	11 776
Muu ryhmäeläkevakuutus	11 722	13 061
	32 281	34 231
	240 966	164 142
Jatkuvat vakuutusmaksut	53 445	54 224
Kertamaksut	187 521	109 918
	240 966	164 142
Vakuutusmaksut sopimuksista, jotka oikeuttavat hyvitykseen	36 870	37 582
Vakuutusmaksut sijoitussidonnaisesta vakuutuksesta	204 097	126 560
	240 966	164 142

2. Maksetut korvaukset

Luvut ovat tuhatta euroa.

	2019	2018
Ensivakuutus		
Henkivakuutus	134 629	52 605
Eläkevakuutus	43 396	42 913
	178 025	95 519
Jälleenvakuutus	-	-
Maksetut korvaukset yhteensä	178 025	95 519
Josta:		
Takaisinostot	123 546	44 770
Säästösummien takaisinmaksut	3 380	3 100
Muut	51 099	47 649
	178 025	95 519
Sijoitussidonnaisten vakuutusten osuus maksetuista korvauksista	67 580	34 685
Henkivakuutuksen lisäedut		
Hyvitysten ja alennusten vaikutus vakuutustekniseen tulokseen	481	39
Tulevien lisäetujen vastuun muutos tilikaudelta	-606	-492

Vuoden 2019 laskuperustekorosta kustannettiin 9 511 477 euroa korkotäydennysvastuuta purkamalla. Vuonna 2019 annetuista lisäeduista, 1 086 741 euroa, kustannettiin lisäetujen vastuusta 605 515 euroa. Riskihenkivakuutuksen lisäsummia maksettiin 1 022 510 euroa ja nämä kustannettiin kokonaan lisäsummia varten tehdystä varauksesta. Vuonna 2019 vakuutuksille hyvitetty asiakashyvitykset vastasivat tilikaudella voimassa olleita lisäetutavoitteita.

Vuoden 2018 laskuperustekorosta kustannettiin 10 355 833 euroa korkotäydennysvastuuta purkamalla. Vuonna 2018 eläke- ja säästövakuutuksille annettiin lisäetuja yhteensä 530 314 euroa, joista kustannettiin lisäetujen vastuusta 491 684 euroa. Riskihenkivakuutuksen lisäsummia maksettiin 392 692 euroa ja nämä kustannettiin kokonaan lisäsummia varten tehdystä varauksesta. Vuonna 2018 vakuutuksille hyvitetty asiakashyvitykset vastasivat tilikaudella voimassa olleita lisäetutavoitteita.

3. Sijoitustoiminnan nettotuoton erittely

Luvut ovat tuhatta euroa.

	2019	2018
Sijoitustoiminnan tuotot		
Tuotot sijoituksista omistusyhteisyhtiin		
Korkotuotot		
Muilta yrityksiltä	564	228
Tuotot kiinteistösijoituksista		
Korkotuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	193	319
Muilta yrityksiltä	147	147
	340	466
Muut tuotot	7 045	7 834
	7 385	8 301
Tuotot muista sijoituksista		
Osinkotuotot	18 633	20 147
Korkotuotot	9 930	9 236
Muut tuotot	1 985	3 488
	30 548	32 871
Yhteensä	38 497	41 399
Arvon alentumisten palautukset	23 218	5 752
Myyntivoitot	57 334	30 193
Yhteensä	119 049	77 344
Sijoitustoiminnan kulut		
Kulut kiinteistösijoituksista		
Saman konsernin yrityksille	-2 283	-2 724
Muille yrityksille	-1 443	-1 231
	-3 725	-3 955
Kulut muista sijoituksista	-3 962	-4 264
Korkokulut ja muut vieraan pääoman kulut	-18	-124
Yhteensä	-7 705	-8 344
Arvon alentumiset ja poistot		
Arvon alentumiset	-14 755	-53 933
Myyntitappiot	-8 776	-20 880
Yhteensä	-31 236	-83 157
Sijoitustoiminnan nettotuotto ennen arvонkorotuksia ja niiden oikaisua	87 813	-5 812
Sijoitusten arvonkorotus	94 712	13 095
Sijoitusten arvonkorotuksen oikaisu	-1 263	-46 665
	93 449	-33 570
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa	181 262	-39 383

4. Sijoitussidonnaisten vakuutusten osuus tuloslaskelman sijoitustoiminnan nettotuotosta

Luvut ovat tuhatta euroa.

	2019	2018
Sijoitustoiminnan tuotot	47 658	29 385
Sijoitustoiminnan kulut	-6 256	-12 257
Sijoitustoiminnan nettotuotto ennen arvonkorotuksia ja niiden oikaisua sekä arvonalennuksia ja niiden palautuksia	41 402	17 127
Sijoitusten arvonkorotus	94 712	13 095
Sijoitusten arvonkorotuksen oikaisu	-1 263	-46 665
Arvonalentumiset	-13 099	-45 411
Arvonalentumisten palautukset	18 484	3 603
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa	140 236	-58 251

5. Liikekuluerittelyt

Luvut ovat tuhatta euroa.

	2019	2018
Tuloslaskelman liikekulujen erittely		
Vakuutusten hankintamenot		
Ensivakuutuksen palkkiot	2 678	2 429
Tulevan jälleenvakuutuksen palkkiot ja voitto-osuudet		
Muut vakuutusten hankintamenot	4 729	4 832
Vakuutusten hankintamenot yhteensä	7 407	7 261
Vakuutusten hoitokulut	6 204	5 405
Hallintokulut	2 104	2 369
Menevän jälleenvakuutuksen palkkiot	-148	-211
Yhteensä	15 566	14 825
Kokonaisliikekulut toiminnoittain		
Maksetut korvaukset	828	978
Liikekulut	15 566	14 826
Sijoitustoiminnan hoitokulut	1 753	1 646
Yhteensä	18 148	17 450
Toimintokohtaiset suunnitelmapoistot ja arvonalentumiset		
Maksetut korvaukset	181	160
Liikekulut	760	838
Sijoitustoiminnan hoitokulut		29
Yhteensä	942	1 028
Erittelyt henkilöstökuluista, henkilöstöstä ja toimielinten jäsenistä		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	3 906	4 323
Eläkekulut	1 190	1 141
Muut henkilösivukulut	233	206
Yhteensä	5 330	5 670
Johdon palkat ja palkkiot		
Hallitus ja toimitusjohtaja	298	286
Toimitusjohtajan eläkeikä määräytyy TyELin mukaan.		
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	53	52
	53	52
Tilintarkastajan palkkiot		
Tilintarkastus	30	23
Veroneuvonta	-	-
Muut	-	-
	30	23

6. Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero

Luvut ovat tuhatta euroa.

	Sijoitukset 31.12.2019, jäljellä oleva hankintameno	Sijoitukset 31.12.2019, kirjanpitoarvo	Sijoitukset 31.12.2019, käypä arvo	Sijoitukset 31.12.2018, jäljellä oleva hankintameno	Sijoitukset 31.12.2018, kirjanpitoarvo	Sijoitukset 31.12.2018, käypä arvo
Kiinteistösijoitukset						
Kiinteistöosakkeet saman konsernin yrityksissä	47 361	47 361	54 190	48 715	48 715	59 949
Kiinteistöosakkeet omistusyhteysyrityksissä	15 633	15 633	15 633	10 353	10 353	10 353
Muut kiinteistöosakkeet	1 575	1 575	1 575	1 692	1 692	1 692
Kiinteistösijoitusrahastot	8 353	8 353	8 730	8 353	8 353	8 482
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	8 201	8 201	8 201	15 056	15 056	15 056
Lainasaamiset omistusyhteysyrityksiltä	1 843	1 843	1 843	1 843	1 843	1 843
Muut sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	248 195	248 195	264 361	294 509	294 509	317 135
Rahoitusmarkkinavälineet	395 414	395 414	395 681	282 804	282 804	282 970
Kiinnelainasaamiset	2 697	2 697	2 697	2 787	2 787	2 787
	729 273	729 273	752 911	666 113	666 113	700 267
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää korkotuotoiksi tai niiden vähennykseksi jaksettua nimellisarvon ja hankintahinnan erotusta	-5 741			-9 068		
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			23 638			34 154
Johdannaisten käypä arvo ja arvostusero						
Suojaavat johdannaiset			30 498			4 803
Ei-suojaavat johdannaiset			244	-223	-223	-215
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			30 741			4 811
Arvostusero yhteensä			54 380			38 966

7. Kiinteistösijoitusten muutokset

Luvut ovat tuhatta euroa.

	Kiinteistöt ja kiinteis- töösakkeet	Laina- saamiset saman konsernin yrityksiltä	Laina- saamiset omistus- yhteisyri- tyksiltä
Hankintameno 1.1.	68 341	15 056	1 843
Lisäykset	5 214	150	-
Vähennykset	-1 574	-7 005	-
Hankintameno 31.12.	71 982	8 201	1 843
Arvon alentumiset 1.1.	-7 582		
Vähennysten kertyneet arvonalentumiset	-		
Arvon alentumisten palautukset	585		
Lisäykset	-416		
Arvon alentumiset 31.12.	-7 413		
Kirjanpitoarvo 31.12.	64 569	8 201	1 843
Omassa käytössä olevat kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet			
Jäljellä oleva hankintameno	280		
Kirjanpitoarvo	280		
Käypä arvo	280		

8. Sijoitukset konserni- ja omistusyhteisyrityksiin

	Omistuosuus, prosenttia
Tytäryhtiöt	
Kiinteistö Oy Espoon Niittyrinne 1	100
Kiinteistö Oy Koivuhaanportti 1-5	100
Kiinteistö Oy Konalan Ristipellontie 25	100
Kiinteistö Oy Mikkelin Hallituskatu 1	88
Kiinteistö Oy Sellukatu 5	100
Kiinteistö Oy Teohypo	100
Kiinteistö Oy Vaajakosken Varaslahdentie 6	100
Kiinteistö Oy Vasaramestari	100
Kiinteistö Oy Vasaraperän Liikekeskus	100
Munkinseudun Kiinteistö Oy	100
Omistusyhteisyritykset	
Tyvene Oy	25
Kiinteistö Oy Sähkötie 14-16	33
Kiinteistö Oy Gigahertsi	33

9. Saamiset

Luvut ovat tuhatta euroa.

	2019
Muut saamiset	
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	240

10. Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset

Luvut ovat tuhatta euroa.

	Alkuperäinen hankintameno, 2019	Käypä arvo, 2019	Alkuperäinen hankintameno, 2018	Käypä arvo, 2018
Osakkeet ja osuudet	906 026	1 029 250	813 702	836 526
Rahoitusmarkkinavälineet	151 097	147 467	131 143	125 072
Rahat ja pankkisaamiset	58 844	58 844	63 382	63 382
Yhteensä	1 115 967	1 235 561	1 008 227	1 024 979
Sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuovelkaa vastaavat sijoitukset	1 115 967	1 235 561	1 008 227	1 024 979
Rahat ja pankkisaamiset ym. saamiset sisältävät tilinpäätöshetkellä voimassa olevien maksettujen vakuutusten nettomaksuja, joita ei vielä ole sijoitettu		3 067		2 468

11. Omistukset muissa yrityksissä

Luvut ovat tuhatta euroa.

	Osuus kai- kista osak- keista, pro- senttia	Kirjanpito- arvo 31.12.2019	Käypä arvo 31.12.2019
Kotimaiset osakkeet			
Amplus Holding Oy	19,97 %	1 831	3 576
Fingrid Oyj, sarja B	0,18 %	203	1 500
Holiday Club Resorts Oy	1,76 %	1 097	1 097
Pihlajalinna Oyj	1,17 %	4 034	4 034
Uudenmaan Pääomarahasto Oy	13,22 %	722	722
Muut		914	1 292
		8 801	12 221
Ulkomaiset osakkeet			
Ruotsi			
K III Sweden		433	504
Muut		20 350	26 624
		20 783	27 128
Sijoitusrahasto-osuudet, kotimaiset			
Aktia Emerging Market Local Currency Bond+ Class D		4 005	4 294
Aktia Emerging Markets Bond+		3 000	3 013
Danske Institutional Liquidity Fund		3 811	3 811
Erikoisijoitusrah. Fennica Toimitilat I		8 353	8 730
Evli European High Yield		1 037	1 054
Evli Nordic Corporate Bond Class B		3 001	3 001
Evli Nordic Corporate Bond Class IB		11 500	11 775
Nordea AAA Government Bond Fund Class I		5 963	5 963
Nordea Moderate Yield Fund Class S Acc		27 455	27 455
Nordea Pro Euro Bond Class A K Acc		10 294	10 408
Muut		402	404
		78 822	79 907
Sijoitusrahasto-osuudet, ulkomaiset			
Ranska			
ODDO BHF Jour Class CI EUR		18 882	18 882
Irlanti			
BlackRock ICS Euro Liquid Environmentally Aware		1 999	1 999
BlackRock ICS Ultra Short Bond Fund Premier Acc		15 933	15 933
BlackRock ICS US Dollar Liquidity Premier Acc		8 088	8 761
iShares MSCI EM SRI UCITS ETF		510	511
iShares MSCI Europe SRI UCITS ETF		2 483	2 556
M&G European Loan Fund Class C EUR Acc		12 212	12 656
Muzinich EM Short Duration USD Acc A		4 037	4 246
SPDR S&P Euro Dividend Aristocrats UCITS ETF		2 493	2 519
Luxemburg			
Aberdeen EM Corporate Bond Class A Acc USD		8 431	9 217
BNP Paribas InstiCash Money 3M EUR Class I		8 970	8 970
Danske Emerging Markets Debt HC Class IH EUR		2 601	2 635
M&G European Credit Investment Fund Class E		15 516	16 072
M&G European High Yield Credit Investment Class E		2 000	2 109
NN L Liquid - Euribor 3M		7 998	7 998
ODDO BHF Euro Corporate Bond Class CI-EUR		11 894	12 203
ODDO BHF Euro High Yield Bond Class CI-EUR		7 500	7 818
SLI European Corporate Bond Fund Class D		6 291	6 291
Yhdysvallat			

	Osuus kai- kista osak- keista, pro- senttia	Kirjanpito- arvo 31.12.2019	Käypä arvo 31.12.2019
Goldman Sachs ActiveBeta EM Equity ETF		1 282	1 314
Invesco FTSE RAFI Emerging Markets ETF		1 338	1 349
Muut		457	472
		219 736	224 420
Pääomarahasto-osuudet, kotimaiset			
MB Equity Fund IV Ky		1 574	1 574
Muut		563	1 062
Pääomarahasto-osuudet, ulkomaiset			
Iso-Britannia			
Euro Choice IV GB Limited		730	2 163
Guernsey			
Partners Group European Buyout		2 339	2 435
Partners Group European Mezzanine		980	980
The Triton Fund III L.P.		561	627
Muut		480	480
		7 228	9 322

12. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset

Luvut ovat tuhatta euroa.

	Aineetto- mat oikeu- det ja muut pitkävai- kutteis- menot	Liike- arvo	Ennakko- maksut	Kalusto	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2019	9 449	2 407	1 628	397	13 880
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	-4 130			-1	-4 131
Lisäykset	1 237	-	965	56	2 258
Vähennykset	-	-	-1 720	-63	-1 783
Hankintameno 31.12.2019	6 557	2 407	872	388	10 224
Kertyneet poistot 1.1.2019	-6 028	-963		-113	-7 104
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	4 130			1	4 131
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	-		46	46
Tilikauden poistot	-463	-241		-73	-777
		-1			
Kertyneet poistot 31.12.2019	-2 361	203		-140	-3 704
Arvon alentumiset 1.1.2019	-755				-755
Tilikauden arvonalentumiset	-405				-405
Arvon alentumiset 31.12.2019	-1 160				-1 160
Kirjanpitoarvo 31.12.2019	3 035	1 203	872	248	5 359

13. Oma pääoma

Luvut ovat tuhatta euroa.

	2019
Sidottu	
Osakepääoma 1.1. / 31.12.	27 751
Ylikurssirahasto 1.1. / 31.12.	10 723
Sidottu oma pääoma yhteensä	38 474
Vapaa	
Hallituksen käyttövarat 1.1. / 31.12.	8
Edellisten tilikausien voitto 1.1.	72 464
Edellisen tilikauden voitto	22 615
Osingonjako	-6 000
Edellisten tilikausien voitto 31.12.	89 079
Tilikauden voitto	37 244
Vapaa oma pääoma yhteensä	126 332
Oma pääoma yhteensä	164 806
Voitonjakokelpoiset varat 31.12.2019	
Tilikauden voitto	37 244
Hallituksen käyttövarat	8
Edellisten tilikausien voitto	89 079
Voitonjakokelpoiset varat	126 332

14. Velat

Luvut ovat tuhatta euroa.

	2019	2018
Muut velat		
Saman konsernin yrityksille	549	604

15. Sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuvelka

Luvut ovat tuhatta euroa.

	2019	2018
Vakuutusmaksuvastuu	1 201 899	1 001 577
Korvausvastuu	36 003	25 405
	1 237 902	1 026 981

16. Vakuudet ja vastuusitoumukset

Luvut ovat tuhatta euroa.

	2019	2018
Johdannaissopimuksista johtuva vastuu		
Ei-suojaavat		
Valuuttajohdannaiset		
Termiini- ja futuurisopimukset		
Avoimet		
Kohde-etuuden arvo	12 262	66 490
Käypä arvo	244	-215
Suojaavat		
Korkojohdannaiset		
Koronvaihtosopimukset		
Avoimet		
Kohde-etuuden arvo	406 280	325 000
Käypä arvo	30 498	4 803
Saadut johdannaiskaupan vakuudet		
Danske Bank A/S	2 470	-
Nordea Bank Abp	34 300	5 300
Arvonlisäverovastuut		
Konserniyritykset	88	249
Muut yritykset	789	477
Sijoitussitoumukset		
Sitouduttu merkitsemään pääomarahastojen osuuksia	5 559	5 720
Keskeneräisten rakennuskohteiden maksamattomat urakkaerät	348	5 562

Suljettujen ja erääntyneiden ei-suojaavien johdannaisten tulos on kirjattu täysimääräisesti tulosvaikutteisesti.

"Suljettujen ja erääntyneiden suojaavien johdannaisten realisoitunut tulos jaksotetaan tulokseen johdannaissopimuksen alkuperäiselle juoksuajalle.

Päättäneellä tilikaudella suljettujen korkojohdannaisten nettotulos oli 5 062 062,71 euroa, josta tilikaudelle jaksotettu 533 445,73 euroa.

Aikaisemmilla tilikausilla suljettujen korkojohdannaisten tuloksesta tilikaudelle on jaksotettu tappiota 654 267,22 euroa."

Ei-suojaavien johdannaissopimusten negatiiviset arvostuserot käsitellään kirjanpidossa tulosvaikutteisesti.

Arvonlisäverotuksen ryhmärekisteröintiin liittyen yhtiö on muiden Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennian verovelvollisuusryhmän jäsenten kanssa yhteisvastuullisesti vastuussa ryhmän tilitettävistä arvonlisäveroista.

Lähipiirilainat ja -liiketoimet

Yhtiöllä ei ole rahalainoja, vastuita eikä vastuusitoumuksia vakuutusyhtiön lähipiiriin kuuluville.

Yhtiöllä ei ole lähipiiriliiketoimia, jotka olisi tehty muita kuin tavanomaisia kaupallisia ehtoja noudattaen.

17. Konsernia koskevat liitetiedot

Vakuutusosakeyhtiö Henki-Fennian emoyhtiö on Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia, kotipaikka Helsinki.

Fennian konsernitilinpäätöksestä on saatavissa jäljennös emoyhtiön pääkonttorista, Kallioportti 2, Helsinki.

Tilinpäätöksen tunnusluvut

Tulosanalyysi

Luvut ovat tuhatta euroa.

	2019	2018	2017	2016	2015
Vakuutusmaksutulo	239 945	163 079	165 728	205 881	198 946
Sijoitustoiminnan tuotot ja kulut sekä arvonnkorotukset ja niiden oikaisut	182 032	-40 465	68 353	88 475	121 449
Maksetut korvaukset	-177 716	-95 551	-104 219	-90 301	-83 131
Vastuuvelan muutos ennen lisäetuja ja tasoitusmäärän muutosta	-180 733	11 038	-94 911	-180 322	-221 123
Liikekulut	-15 566	-14 826	-14 806	-14 046	-13 544
Muut vakuutustekniset tuotot					
Vakuutustekninen tulos ennen lisäetuja ja tasoitusmäärän muutosta	47 961	23 276	20 144	9 688	2 596
Muut tuotot ja kulut	-245	-133	281	550	13
Liikevoitto	47 717	23 143	20 425	10 238	2 610
Tasoitusmäärän muutos	0	0	0	0	8 595
Lisäedut	481	0	-4 439	-1 800	-5 493
Voitto ennen varauksia ja veroja	48 198	23 143	15 986	8 438	5 712
Verot	-10 756	-1 283	-2 145	-676	-445
Vähemmistöosuudet	16	6	1	-10	4
Konsernin voitto tilikaudelta	37 457	21 865	13 842	7 753	5 268
Kokonaisvakuutusmaksutulo	240 966	164 142	166 687	207 062	199 823
Liikekustannussuhde kuormitustulosta	101,1 %	101,9 %	103,6 %	105,6 %	113,8 %
Liikekustannussuhde taseen loppusummasta	1,0 %	1,0 %	1,0 %	1,1 %	1,3 %
Kokonaistulos	63 328	23 036	30 877	14 170	-37 650
Kokonaispääoman tuotto	8,3 %	3,5 %	4,5 %	5,1 %	5,5 %

Tunnusluvut on tulosanalyysia lukuunottamatta laskettu emoyhtiön luvuista.

Sijoitusjakauma käyvin arvoin

	Perusjakauma, 31.12.2019, miljoonaa euroa	Perusjakauma, 31.12.2019, prosenttia	Perusjakauma, 31.12.2018, miljoonaa euroa	Perusjakauma, 31.12.2018, prosenttia	Riskijakauma, 31.12.2019, miljoonaa euroa	Riskijakauma, 31.12.2019, prosenttia	Riskija- kauma, 2018, pro- senttia
Korkosijoitukset yhteensä	642,4	78,2	565,4	74,3	642,4	78,2	74,3
Lainasaamiset (alaviite 1)	4,7	0,6	2,9	0,4	4,7	0,6	0,4
Joukkovelkakirjalainat	550,0	66,9	346,5	45,5	550,0	66,9	45,5
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset (alaviitteet: 1, 2)	87,7	10,7	215,9	28,4	87,7	10,7	28,4
Osakesijoitukset yhteensä	56,9	6,9	92,7	12,2	56,9	6,9	12,2
Noteeratut osakkeet (alaviite 3)	40,5	4,9	70,0	9,2	40,5	4,9	9,2
Pääomasijoitukset (alaviite 4)	8,8	1,1	14,8	1,9	8,8	1,1	1,9
Noteeraamattomat osakkeet (alaviite 5)	7,6	0,9	7,8	1,0	7,6	0,9	1,0
Kiinteistösijoitukset yhteensä	88,6	10,8	97,9	12,9	88,6	10,8	12,9
Suorat kiinteistösijoitukset	88,0	10,7	88,9	11,7	88,0	10,7	11,7
Kiinteistösijoitusrahastot ja yhteissijoitukset	0,5	0,1	9,0	1,2	0,5	0,1	1,2
Muut sijoitukset	33,9	4,1	5,4	0,7	33,9	4,1	0,7
Hedge-rahastosijoitukset (alaviite 6)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hyödykesijoitukset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut sijoitukset (alaviite 7)	33,9	4,1	5,4	0,7	33,9	4,1	0,7
Sijoitukset yhteensä	821,7	100,0	761,4	100,0	821,7	100,0	100,0
Johdannaisten vaikutus (alaviite 8)	-	-	-	-	-	-	-
Sijoitukset käyvin arvoin yh- teensä	821,7	100,0	761,4	100,0	821,7	100,0	100,0
Jvk-salkun modifioitu duraatio	1,4						

Viittaukset:

- 1) Sisältää kertyneet korot.
- 2) Sisältää rahat ja pankkisaamiset sekä kauppahintasaamiset ja -velat.
- 3) Sisältää myös sekarahastot, jos niitä ei voida kohdistaa muualle.
- 4) Sisältää pääomarahastot ja mezzanine-rahastot sekä infratraktuurisijoitukset.
- 5) Sisältää myös noteeraamattomat kiinteistösijoitusyhtiöt.
- 6) Sisältää kaikentyyppiset hedge-rahasto-osuudet riippumatta rahaston strategiasta.
- 7) Sisältää johdannaiset ja muut erät, joita ei voi kohdistaa muihin sijoituksiin.
- 8) Sisältää johdannaisten vaikutuksen riski- ja perusjakauman erotukseen.

Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle

	Sijoitustoimin- nan nettotuotot, markkina-arvo, 2019, miljoonaa euroa, (alaviite 8)	Sitoutunut pääoma, 2019, mil- joonaa eu- roa, (ala- viite 9)	Tuotto-pro- sentti si- toutuneelle pääomalle, 2019, pro- senttia	Tuotto-pro- sentti si- toutuneelle pääomalle, 2018, pro- senttia	Tuotto-pro- sentti si- toutuneelle pääomalle, 2017, pro- senttia	Tuotto-pro- sentti si- toutuneelle pääomalle, 2016, pro- senttia	Tuotto-pro- sentti si- toutuneelle pääomalle, 2015, pro- senttia
Korkosijoitukset yhteensä	9,1	597,7	1,5	0,5	0,2	1,0	0,5
Lainasaamiset (alaviite 1)	0,1	2,8	2,7	3,7	3,7	1,4	6,1
Joukkovelkakirjalainat	7,8	463,1	1,7	0,5	0,1	1,4	-0,5
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset (alaviitteet: 1, 2)	1,2	131,8	0,9	0,5	0,3	0,5	2,5
Osakesijoitukset yhteensä	14,9	59,1	25,2	7,6	11,3	5,0	16,7
Noteeratut osakkeet (alaviite 3)	16,3	39,5	41,2	-9,5	7,5	3,1	18,5
Pääomasijoitukset (alaviite 4)	-1,8	12,1	-14,7	19,9	32,3	12,9	14,1
Noteeraamattomat osakkeet (alaviite 5)	0,4	7,6	5,0	-	5,8	2,4	11,6
Kiinteistösijoitukset yhteensä	6,9	90,3	7,6	6,7	5,4	14,6	7,9
Suorat kiinteistösijoitukset	6,9	89,8	7,6	6,7	5,6	18,1	8,4
Kiinteistösijoitusrahastot ja yhteissijoitukset	0,0	0,5	4,9	7,1	3,8	4,9	6,6
Muut sijoitukset	27,8	0,6	4292,4	113,9	1025,2	42,1	3,3
Hedge-rahastosijoitukset (alaviite 6)	0,0	0,0	0,0	-99,3	-10,7	-4,7	4,5
Hyödykesijoitukset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut sijoitukset (alaviite 7)	27,8	0,6	4292,4	114,0	-739,9	-163,9	-108,2
Sijoitukset yhteensä	58,6	747,8	7,8	2,5	3,5	4,5	5,2
Sijoituslajeille kohdistamattomat tuotot, kulut ja liikekulut	-1,5	0,00					
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin	57,1	747,8	7,6	2,4	3,3	4,3	5,0

Viittaukset:

- 1) Sisältää kertyneet korot.
- 2) Sisältää rahat ja pankkisaamiset sekä kauppahintasaamiset ja -velat.
- 3) Sisältää myös sekarahastot, jos niitä ei voida kohdistaa muualle.
- 4) Sisältää pääomarahastot ja mezzanine-rahastot sekä infratraktuurisijoitukset.
- 5) Sisältää myös noteeraamattomat kiinteistösijoitusyhtiöt.
- 6) Sisältää kaikentyyppiset hedge-rahasto-osuudet riippumatta rahaston strategiasta.
- 7) Sisältää johdannaiset ja erät, joita ei voida kohdistaa muihin sijoituslajeihin.
- 8) Raportointikauden lopun ja alun markkina-arvojen muutoksesta vähennetään kauden aikana tapahtuneet kassavirrat.

Kassavirralla tarkoitetaan myyntien tai tuottojen ja ostojen tai kulujen erotusta.

- 9) Sitoutunut pääoma on yhtä kuin markkina-arvo raportointikauden alussa plus päivittäin tai kuukausittain aikapainotetut kassavirrat.

Tunnuslukujen laskentakaavat

Vakuutusmaksutulo on yhtä kuin vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta.

Liikekustannussuhde prosentteina kuormitustulosta on yhtä kuin liikekulut ennen vakuutusten aktivoitujen hankintamenojen muutosta plus korvausten selvittelykulut jaettuna kuormitustulolla.

Liikekustannussuhde prosentteina taseen loppusummasta on yhtä kuin kokonaisliikekulut jaettuna aloittavan taseen loppusummalla.

Kokonaistulos on yhtä kuin liikevoitto tai tappio plus taseen ulkopuolisten arvostuserojen muutos.

Kokonaispääoman tuotto käyvin arvoin prosentteina on yhtä kuin liikevoitto tai tappio plus rahoituskulut plus perustekorkokulu plus sijoitusten arvostuserojen muutos jaettuna taseen loppusumma miinus sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuovelka plus sijoitusten arvostuserot.

Tunnusluvun jakaja lasketaan tilikauden ja edellisen tilikauden taseen mukaisten arvojen keskiarvona.

Perustekorkokululla tarkoitetaan vakuutuksille vuoden aikana hyvitettyä takuukorkoa lisättynä tai vähennettynä mahdollisilla takuukoron täydennysvastuun muutoksilla.

Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle käyvin arvoin prosentteina lasketaan sijoituslajeittain ja sijoitusten yhteismäärälle ottaen huomioon kauden aikana tapahtuneet kassavirrat.

Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä lasketaan keskiarvona kalenterikuukausien lopussa lasketuista henkilökunnan lukumääristä.

Riskit sekä riskien- ja vakavaraisuuden hallinta

1 Riskien- ja vakavaraisuuden hallinnasta yleisesti

Vakuutusosakeyhtiö Henki-Fennian (jäljempänä Henki-Fennia) omistaa Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia (jäljempänä Fennia). Henki-Fennian riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan kehikko kuvataan konserniyhtiöiden hallitusten vahvistamissa periaateasiakirjoissa. Keskeisin näistä asiakirjoista on Riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteet, jossa kuvataan sekä riskien- että vakavaraisuuden hallinnan yleiset periaatteet konsernissa.

Fennia-konsernissa riskienhallinnalla tarkoitetaan koordinoituja strategioita, prosesseja, periaatteita ja toimenpiteitä, joilla konserniin ja konserniyhtiöihin kohdistuvat riskit tunnistetaan, mitataan, hallitaan, seurataan ja raportoidaan. Vakavaraisuuden hallinnalla puolestaan tarkoitetaan strategioita, prosesseja, periaatteita ja toimenpiteitä, joilla määritetään ja ohjataan konserniyhtiöiden ja konsernin riskinkantokykyä, riskinottohalukkuutta ja riskinsietokykyä sekä keskeisten riskien rajoituksia.

2 Riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan organisointi

Fennian hallitus on konsernin emoyhtiön hallituksena Fennian ylin päätöksentekaelin. Se kantaa vastuun riskien- ja vakavaraisuuden hallinnasta ja sen sovittamisesta osaksi konsernin hallintojärjestelmää. Fennian hallituksen vastuulla on varmistaa, että konserniin kuuluvien yhtiöiden erityispiirteet ja konsernin sisäiset yhteydet (mm. sisäiset transaktiot, kaksinkertaiset pääomat, pääomien siirrettävyys ja pääomien käyttö yleensä) tulevat asianmukaisesti huomioon otetuiksi.

Henki-Fennian hallitus on vastuussa siitä, että yhtiö noudattaa konsernin riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteita. Sen vastuulla on erityisesti varmistaa, että yhtiössä on toiminnan laatuun, laajuuteen ja monimutkaisuuteen nähden riittävällä tavalla järjestetty hallintojärjestelmä, mukaan lukien sisäinen valvonta ja riskienhallintajärjestelmä.

Konserniyhtiöiden kohdalla Fennia-konsernin riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteita noudatetaan soveltuvin osin. Henki-Fennian muut konserniyhtiöt ovat kiinteistöyhtiöitä.

Vakuutusyhtiöiden taseen hallintaa varten on perustettu konsernitasoinen ALCO-komitea, jonka keskeisimmät tehtävät ovat luoda vakuutusyhtiöiden hallituksille ehdotus sijoitusstrategiasta (ALM-suunnitelma), muuttaa strategiaa tarvittaessa hallitusten asettamia rajoituksia rikkomatta ja raportoida taseen riskeistä hallituksille. Komitean puheenjohtajana toimii Fennian toimitusjohtaja.

Riskienhallintajärjestelmän ohjausmalli perustuu kolmen puolustuslinjan malliin, jossa:

1. Ensimmäisellä puolustuslinjalla eli liike- ja tukitoiminnoilla on ensisijainen vastuu päivittäisestä riskienhallinnasta ja riskien raportoinnista hyväksytyjen periaatteiden mukaisesti.
2. Toinen puolustuslinja vastaa mm. riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan tulkinnoista, kehittämisestä, suunnittelusta ja raportoinnista sekä tukee, seuraa ja arvioi ensimmäisen puolustuslinjan riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan prosessien implementointia.
3. Kolmannen puolustuslinjan tehtävänä on varmistaa sisäisen valvonnan sekä riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan vaikuttavuus ja tehokkuus.

Kolmen puolustuslinjan mallissa vastuu riskien- ja vakavaraisuuden hallinnasta jakautuu seuraavasti eri toimijoiden kesken:

- Toimitusjohtaja

Toimitusjohtaja kantaa toimivan johdon tukemana yleisvastuun riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan asianmukaisesta toteuttamisesta hallituksen päätösten mukaisesti.

- Liike- ja tukitoiminnot

Kukin liike- ja tukitoiminto vastaa ensisijaisesti päivittäisestä riskienhallinnasta ja riskien raportoinnista hyväksytyjen periaatteiden mukaisesti, seuraa oman osa-alueensa kokonaisriskiprofiilia (toisen puolustuslinjan tuella) ja varmistaa konsernin riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan dokumentaation mukaisen toiminnan osa-alueellaan.

- Aktuaaritoiminto

Vakuutusyhtiön vastuullinen vakuutusmatemaatikko vastaa aktuaaritoiminnosta ja siitä, että hinnoittelussa ja vakuutusteknisen vastuuvelan laskennassa sovellettavat vakuutusmatemaattiset menetelmät ovat asianmukaiset. Vastuullinen vakuutusmatemaatikko määrittelee myös vakuutusteknisen vastuuvelan tason. Aktuaaritoiminnolla on rooli paitsi ensimmäisen myös toisen puolustuslinjan toimijana. Aktuaaritoiminto osallistuu riskienhallintajärjestelmän tehokkaaseen täytäntöönpanoon, erityisesti riskienhallintamenetelmien luomiseen, mutta myös yrityksen oman riski- ja vakavaraisuusarvion toteuttamiseen.

- Riskienhallinta

Riskienhallinta-yksikkö ja Compliance ja operatiiviset riskit -yksikkö muodostavat yhdessä riskienhallintatoiminnon. Riskienhallintatoiminnolla on päävastuu toisen puolustuslinjan tehtävistä, ja se vastaa mm. riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan tulkinnoista, kehittämisestä, suunnittelusta sekä ohjeista ja menettelytavoista. Toiminnon tehtävänä on ylläpitää kokonaisnäkemystä konserniyhtiöiden ja konsernin riskiprofiilista ja raportoida siitä yhtiön johdolle. Toiminto myös tukee hallituksen ja toimitusjohtajan sekä liike- ja tukitoimintojen riskien- ja vakavaraisuuden hallintatyötä

mm. osallistumalla riskienhallintajärjestelmän kehittämiseen ja arvioimalla sen toimivuutta sekä laatimalla analyyskejä riskiasemaa koskevan päätöksenteon tueksi.

- Compliance

Toiseen puolustuslinjaan kuuluva Compliance ja operatiiviset riskit -yksikkö varmistaa, että toiminnassa noudatetaan sääntelyä, finanssialan itsesääntelyä sekä konsernin sisäisiä ohjeita ja että asiakassuhteissa noudatetaan asianmukaisia menettelytapoja. Se myös tunnistaa ja arvioi säädösmuutosten vaikutuksia, säännösten noudattamisen laiminlyöntiin liittyviä riskejä sekä säännösten noudattamisessa mahdollisesti esiintyneiden puutteiden estämiseksi ja korjaamiseksi tehtyjen toimenpiteiden riittävyttä. Lisäksi yksikkö edistää säännösten noudattamista ennakoivalla neuvonnalla sekä kehittää sisäisiä menettelytapoja, joilla säännösten noudattamista voidaan valvoa tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti.

- Sisäinen tarkastus

Sisäinen tarkastus tukee konsernia tavoitteiden saavuttamisessa tarjoamalla järjestelmällisen lähestymistavan organisaation riskienhallinta-, valvonta- sekä johtamis- ja hallintoprosessien tehokkuuden arviointiin ja kehittämiseen. Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on seurata ja arvioida konsernin sisäisen valvonnan ja muun hallinnon riittävyttä ja tehokkuutta mm. seuraavilla osa-alueilla:

- yhtiön strategian ja tavoitteiden saavuttaminen
- vakavaraisuuden hallintaprosessin kattavuus ja luotettavuus
- riskienhallinnan tehokkuus
- resurssien käytön taloudellisuus ja tarkoituksenmukaisuus
- lakien ja määräysten sekä sisäisten toimintaperiaatteiden, suunnitelmien ja ohjeiden noudattaminen
- informaation oikeellisuus, riittävyys ja tarkoituksenmukaisuus
- omaisuuden turvaaminen.

Riskienhallinta-yksikkö ja Compliance ja operatiiviset riskit -yksikkö on integroitu Fennia-konsernin organisaatioon tavalla, joka varmistaa niiden toiminnan operatiivisen riippumattomuuden. Ne ovat vapaita sellaisista vaikutteista, jotka voisivat vaarantaa niiden tehtävien suorittamisen objektiivisesti, tasapuolisesti ja riippumattomasti. Sisäinen tarkastus puolestaan on sekä ensimmäisen että toisen puolustuslinjan toiminnoista riippumaton.

3 Riskienhallinta

Riskillä tarkoitetaan epävarmaa tapahtumaa ja sen seurausta, joka voi olla yritykselle uhka tai mahdollisuus.

Konsernin riskienhallinnan strategioiden ja prosessien kokonaisuus jaetaan seuraaviin osa-alueisiin:

1. Riskien tunnistaminen

Ensimmäisen puolustuslinjan liike- ja tukitoiminnot tunnistavat ja arvioivat toimintaa ja tavoitteita uhkaavat riskit sekä vuosisuunnittelun yhteydessä, että päivittäisessä operatiivisessa toiminnassa.

2. Riskien mittaaminen

Riskien mittaamisprosessissa arvioidaan mahdollisuuksien mukaan riskien vakavuutta sekä niiden välisiä riippuvuuksia. Riskien mittaamisen tavoitteena on luoda yhteismitalliset mittarit eri riskeille ja parantaa riskien vertailtavuutta. Riskien mittaaminen ja vertailu on välttämätöntä siksi, että sen avulla voidaan kohdentaa riskienhallintatoimenpiteet toiminnan kannalta oleellisimpiin riskeihin. Riskien mittaamisessa sovelletaan lähtökohtaisesti ns. Value at Risk -perusteista menetelmää. Riskienhallintatoiminto koordinoi riskien vakavuuden ja riippuvuuksien mittaamista sekä mittaamisessa käytettäviä menetelmiä.

3. Riskien hallinta

Hallintaprosessissa riskit priorisoidaan ja suunnitellaan hallintatoimenpiteitä, joilla riskejä pyritään kontrolloimaan tai rajoittamaan. Ensimmäinen puolustuslinja riskien omistajana toteuttaa asianmukaisen riskien hallinnan ja suunnittelee hallintatoimenpiteet. Toinen puolustuslinja tukee, seuraa ja arvioi ensimmäisen puolustuslinjan suorittamaa hallintaa, mutta riippumattomuuden varmistamiseksi ei osallistu operatiivisten päätösten tekemiseen. Eri riskialueilla käytettävät hallintakeinot on kuvattu tarkemmin luvuissa 3.1–3.10.

4. Riskien seuranta

Konsernissa toteutetaan kvantitatiivista riskiseurantaa, joka koostuu erilaisista riski-indikaattoreista sekä kvalitatiivista riskiseurantaa, johon kuuluvat mm. suunniteltujen ja päätettyjen hallintatoimenpiteiden seuraaminen, arvioiminen ja mahdollinen testaaminen. Ensimmäinen puolustuslinja varmistaa, että riskien asianmukainen seuranta on olemassa, ja että riskeistä saadaan niiden hallintaa varten riittävästi tietoa. Ensimmäinen puolustuslinja seuraa suunnittelemliaan ja päättämiaan hallintatoimenpiteitä sekä arvioi niiden vaikutusta. Toinen puolustuslinja toteuttaa riippumatonta kvantitatiivista ja kvalitatiivista riskien seurantaa, jolla se tukee ensimmäisen puolustuslinjan riskienhallintatyötä.

5. Riskien raportointi

Riskien toteutumisesta ja niiden vaikutuksista sekä läheltä piti -tilanteista raportoidaan konsernissa sovitun ilmoittamisprosessin mukaisesti. Riskienhallinta- ja Compliance- ja operatiiviset riskit -yksiköt raportoivat riskeistä säännöllisesti asiaan kuuluville hallituksille.

Edellä kuvattuja riskienhallinnan strategioita ja prosesseja sovelletaan riskienhallinnan helpottamiseksi laaditun riskikartan kaikkiin riskialueisiin, joita ovat:

- vakuutusriskit
- rahoitusmarkkinariskit
- vastapuoliriskit
- operatiiviset riskit
- kvantitatiivisten menetelmien riskit
- keskittymäriskit
- likviditeettiriski
- strategiset riskit
- maineriski
- ryhmäriskit.

3.1 Vakuutusriskit

Vakuutusriskit liittyvät vakuutusyhtiön perusliiketoimintaan eli vakuuttamiseen.

Merkittävimmät vakuutusriskit liittyvät riskin valintaan, myynnin ohjaukseen ja riskin hinnoitteluun, eli kyseessä on tappioriski siitä, että tulevista vakuutuskorvauksista aiheutuvat kustannukset (ml. liikekulut) ylittävät vakuutuksista saadut vakuutusmaksut. Vakuutusriskeihin sisältyvät myös suurvahinkoriskit (esimerkiksi katastrofiriski) ja jälleenvakuutussuojien asianmukaisuusriski.

Vakuutusriskeihin liittyy myös tappioriski, joka johtuu vakuutusteknisen vastuuvelan epäedullisesta arvomuutoksesta, eli varausriski. Varausriski liittyy vastuuvelan laskennassa tehtyjen oletusten epävarmuuteen ja arvioitujen korvausmäärien, liikekulujen ja näiden kassavirtojen epäedullisiin poikkeamiin toteutuneista kuluista.

Varausriskin vakuutusteknisiin riskitekijöihin luetaan mm. biometriset riskit (kuolleisuus-, pitkäikäisyys-, työkyvyttömyys- ja vastaavat riskit) ja erilaiset raukeamisriskit, kuten henkivakuutuksen takaisinostoriski.

Vakuutusteknistä vastuuelkaa koskevat myös eräät rahoitusmarkkinariskit, kuten inflaatio ja diskonttokorko.

Vakuutustoiminta perustuu vakuutusriskien ottamiseen, riskien hajauttamiseen vakuutuskannan sisällä ja riskien hallintaan. Vakuutusmaksuriskin hallinnan tärkeimmät keinot

ovat asianmukainen riskien valinta (vastuunvalinta), hinnoittelu ja vakuutusehdot sekä jälleenvakuutusuojan hankkiminen.

Vastuunvalinnalla ohjeistetaan myyntiä ja varmistetaan vakuutustoiminnan kannattavuutta. Vastuunvalintaa hallitaan tutkimalla tilastollisesti aiempia vahinkotapauksia, jotka ovat myös perustana hinnoittelulle. Vastuunvalintaohjeissa määritellään, millaisia riskejä voidaan vakuuttaa ja miten suuria vakuutusmääriä sallitaan.

Vakuutusriskien hinnoittelussa pyritään riskivastaavuuteen asettamalla sitä korkeampi hinta mitä suurempi riski on kyseessä ja päinvastoin. Hinnoittelun lähtökohtana on tietovaraston oikeellisuus ja riittävyys sekä se, että vakuutettava kohde tunnetaan riittävän hyvin. Ainoastaan tältä pohjalta voidaan tehdä asianmukaiset riskianalyytit ja päättää riittävästä vakuutusmaksun tasosta.

Vakuutusehtojen merkitys vakuutusriskin rajoittamisessa on olennainen. Vakuutusehdoissa määritellään mm. vakuutussopimuksen kattavuus ja korvausten rajoitukset. Vakuutusriskin hallinnassa on tärkeää, että ei-toivotut riskit suljetaan pois tai rajoitetaan sopimusteitse toivotulle tasolle.

Vastuuvelan laskennassa sovelletaan erilaisia kvantitatiivisia menetelmiä, jotka ovat varausriskin hallinnassa keskeisessä asemassa. Menetelmien lisäksi käytettävien tietojen riittävyys ja laatu sekä niiden hallinta vaikuttavat olennaisesti varausriskin luonteeseen.

Henkivakuutuksessa lainsäädäntö rajoittaa henkivakuutusyhtiön oikeutta korottaa vakuutusmaksuja tai muuttaa sopimusehtoja. Tällöin sopimusten pituus vaikuttaa varausriskin ns. biometristen riskien tasoon. Mikäli tehdyt olettamukset osoittautuvat riittämättömiksi eivätkä vakuutusmaksut ole muutettavissa, on vastuuvelkaa täydennettävä odotettavissa olevaa tappiota vastaavalla määrällä.

Suurilta vahingoilta ja vahinkotapahtumilta suojaudutaan ja niitä hallitaan ottamalla jälleenvakuutuksia. Jälleenvakuutuksen käyttöön liittyy liitännäisriskejä, kuten jälleenvakuutuksen saatavuus-, hinta- ja vastapuoliriski. Henkivakuutustoiminnassa menevän jälleenvakuutuksen käyttö on vähäistä ja keskittyy sen takia muutamiin vastapuoliin.

3.2 Rahoitusmarkkinariskit

Rahoitusmarkkinariskillä tarkoitetaan tappioriskiä, joka johtuu suoraan tai välillisesti rahoitusmarkkinoiden muuttujien, kuten korkojen, osakkeiden, kiinteistöjen, valuuttakursien ja korkomarginaalien, arvojen tason ja volatiliteetin heilahteluista.

Sijoitustoiminta ja tasehallinta ovat rahoitusmarkkinariskien hallinnassa erityisasemassa. Merkittävimmät riskit liittyvät sijoitusten arvojen alenemiseen ja sijoitusten yhteensopimattomuuteen vakuutusteknisen vastuuvelan luonteen kanssa (ns. ALM -riski).

Tasehallintastrategia pohjautuu seuraaviin periaatteisiin:

- toimintaa ohjaa markkinaehtoisen oman pääoman tuotto
- kaikkia taseen riskejä ja niiden kantamisesta saatavaa tuottoa seurataan aktiivisesti
- vakuutettujen edut ja toiminnan jatkuvuus pyritään turvaamaan korkealla todennäköisyydellä.

Tavoitteiden saavuttamiseksi sijoitusomaisuus on jaettu kolmeen pääosaan:

- Suojaussalkku

Suojaussalkulla suojataan markkinaehtoisen vakuutusteknisen vastuuvelan markkinariskit tietylle vaihteluvälille ja tavoitellaan maltillista lisätuottoa aktiivisella luottoriskin valinnalla ja taktisella korkonäkemyksellä. Suojaussalkun antama tasesuoja mahdollistaa riskinoton sijoitussalkussa.

Suojaussalkun varat sijoitetaan pääosin korkeasti luokiteltuihin lyhyisiin yrityslainoihin, rahamarkkinainstrumentteihin ja koronvaihtosopimuksiin. Suojaussalkkuun luetaan lisäksi mukaan konsernin kassanhallinta.

- Sijoitussalkku

Sijoitussalkussa on kaikki muu sijoitusvarallisuus, jota ei ole kohdistettu suojaus- tai strategiseen salkkuun. Sijoitussalkun tavoitteena on tarjota hyvä tuotto-riskisuhde ja pitkän aikavälin tuottotaso. Sijoitussalkku jakautuu edelleen likvidiin ja epälikvidiin osaan.

Likvidin sijoitussalkun varat kohdistuvat pääosin osake- ja korkomarkkinoille. Sijoitussalkun likvidiin osaan asetetaan kullekin omaisuuslajille neutraali tavoitepaino salkussa ja omaisuuslajin tuottokehitystä kuvaava vertailuindeksi. Neutraali allokaatio määrätään vuosittain ALM-suunnitelmassa perustuen tuotto- ja riskinäkemykseen tulevalle vuodelle sekä yhtiön riskinottokykyyn ja -haluun.

Epälikvidi osa sijoitussalkusta kohdistuu pääosin kiinteistöihin ja listaamattomiin osake- ja korkosijoituksiin. Epälikvidin osan tarkoituksena on tuoda absoluuttista tuottoa ja tehostaa ylijäämän tuotto-riskisuhdetta.

- Strateginen salkku

Strategisissa sijoituksissa tavoitteena on lisäksi jokin muu tekijä kuin sijoitustuotto. Näitä ovat esimerkiksi omistukset kumppani- ja asiakasyrityksissä, asiakas- ja henkilökuntalainat sekä tytäryhtiöomistukset.

Määrällisiä tietoja Henki-Fennian sijoitussalkun riskimuuttujista

Muutoksen vaikutus Henki-Fennian varoihin

Korkosijoitukset	Korkotaso +1 % -yksikköä	-68 milj. euroa
Osakesijoitukset	Arvonmuutos -20 %	-9 milj. euroa
Kiinteistösijoitukset	Arvonmuutos -10 %	-9 milj. euroa

3.3 Vastapuoliriskit

Vastapuoliriskissä huomioidaan mahdolliset tappiot, jotka johtuvat vakuutusyhtiön vastapuolten odottamattomasta maksukyvyttömyydestä.

Samoin kuin rahoitusmarkkinariskien hallinnassa, vastapuoliriskien hallinnan lähtökohdana on, että vastapuolet ja niihin liittyvät riskit voidaan tunnistaa, mitata, hallita, seurata ja raportoida.

Vastapuoliriskiä aiheutuu lähinnä (korkomarginaaliriski käsitellään rahoitusmarkkinariskinä):

- johdannaissopimusten vastapuolista, jolloin ainoastaan sopimusten mahdollinen positiivinen markkina-arvo on alttiina riskille
- vakuutusasiakkailta olevista saamisista.

Johdannaissopimusten vastapuoliriskin hallinnassa vastapuoliriskiä arvioidaan ennen kuin johdannaissopimuksen kanssa tehdään sopimuksia. Liikkeenlaskijoiden ja vastapuolten luottokelpoisuuden arvioinnissa käytetään tukena pääasiassa luottoluokituslaitosten antamia luokituksia. Vastapuoliriskin rajoittamiseksi on luottokelpoisuudelle asetettu vähimmäistaso ja rajat vastuun enimmäismäärälle vastapuolta kohden.

Vastapuoliriskiä syntyy myös vakuutusasiakkailta olevista saamisista. Asiakkaiden vakuutusmaksusaamisista syntyvä vastapuoliriski on yleensä pieni, koska maksun saamatta jääminen johtaa vakuutusturvan peruuttamiseen tai pienentymiseen.

3.4 Operatiiviset riskit

Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan Fennia-konsernissa riskiä, joka aiheutuu:

- riittämättömistä tai epäonnistuneista sisäisistä prosesseista
- henkilöstöstä

- järjestelmistä
- ulkoisista tekijöistä.

Oikeudelliset riskit sisältyvät operatiivisiin riskeihin. Strategisista päätöksistä johtuvat riskit on rajattu operatiivisten riskien ulkopuolelle.

Operatiivisten riskien hallinnan tavoitteena Fenniassa on:

- kustannustehokkaalla tavalla pienentää riskien toteutumisen todennäköisyyttä sekä toteutuvien riskien seurauksia, eli vähentää riskeistä koituvia tappioita
- tukea liike- ja tukitoimintoja niille asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa
- osaltaan varmistaa, että konsernin toiminta täyttää viranomaisten ja lainsäädännön sille asettamat vaatimukset.

Operatiivisten riskien hallinta on osa liike- ja tukitoimintojen johtamista. Huolellisesti toteutettuna operatiivisten riskien hallinta tukee toiminnan kehittämistä ja resurssien sekä kehityspanosten kohdentamista.

Operatiivisten riskien hallinnan perustana on operatiivisten riskien tunnistaminen ja niitä koskevan tiedon kerääminen eri lähteistä, joita ovat mm. liike- ja tukitoimintojen säännölliset riskikartoitukset, sisäiset tapahtuma- ja tappiotiedot sekä sisäisen tarkastuksen suorittamat tarkastukset. Kerättyä tietoa käytetään myöhemmissä prosessin vaiheissa riskien arviointiin ja analyysien tekemiseen konsernin tai sen osien riskiasemasta.

Eri tietolähteistä koottujen tietojen perusteella Compliance ja operatiiviset riskit -yksikkö muodostaa kokonaisnäkemyksen konserniyhtiöiden ja konsernin operatiivisista riskeistä huomioimalla myös riskien väliset riippuvuudet. Compliance ja operatiiviset riskit -yksikkö seuraa koko konsernin riskiprofiilia ja raportoi siitä toimivalle johdolle ja hallituksille.

- Fennia-konsernissa operatiiviset riskit jaetaan seuraaviin riskiluokkiin:
- ohjeiden vastainen toiminta ja väärinkäytökset
- henkilöstöön ja osaamiseen liittyvät riskit
- oikeudelliset riskit
- tieto-, tietoliikenne- ja viestintäjärjestelmiin liittyvät riskit
- myyntiin ja asiakkuuksiin liittyvät riskit
- tuotteisiin ja palveluihin liittyvät riskit
- prosesseihin liittyvät riskit
- ulkopuolisten toiminnasta johtuvat riskit.

Keskeisille liike- ja tukitoiminnoille on laadittu valmius- ja jatkuvuussuunnitelmat, jotka tukevat epätodennäköisten mutta vakavien häiriöiden hallintaa ja niistä toipumista.

3.5 Kvantitatiivisten menetelmien riskit

Kvantitatiivisella menetelmällä tarkoitetaan numeeristen arvioiden luomista soveltamalla tilastollisia, taloustieteellisiä, rahoitus- tai muita matemaattisia teorioita ja menetelmiä. Kvantitatiiviseksi menetelmäksi luetaan myös menetelmä, jolla tavoitellaan numeerista lopputulosta ja joka perustuu osittain tai kokonaan subjektiiviseen asiantuntijaharkintaan.

Kvantitatiivinen menetelmä voi olla virheellinen ja/tai harhaanjohtava ja johtaa epäluotettavaan raportointiin sekä vääriin johtopäätöksiin ja siten vääriin johdon toimenpiteisiin.

Kvantitatiivisten menetelmien riskit kuuluvat operatiivisiin riskeihin, mutta niiden erityisluonteen ja tärkeyden takia sekä niiden käsittelyn helpottamiseksi niiden riskit tunnustetaan, mitataan, hallitaan, seurataan ja raportoidaan omana riskialueenaan.

Kvantitatiivisten menetelmien riskien hallinnassa keskitytään riskeihin, jotka liittyvät:

- matemaattiseen teoriaan
- tietojen laatuun
- estimointiin ja parametrisointiin
- dokumentaatioon
- validointiin
- henkilöstöön
- tietojärjestelmiin
- prosesseihin.

Ohjaavana periaatteena kvantitatiivisten menetelmien riskienhallinnassa on menetelmien ja prosessien tehokas kyseenalaistaminen. Tämä tarkoittaa, että riippumaton ja asiantunteva taho, riskienhallintatoiminto tai ulkopuolinen asiantuntija arvioi menetelmiä ja prosesseja kriittisesti.

Kvantitatiivisten menetelmien riskienhallinta perustuu siihen, että kunkin menetelmän rakenne, matemaattinen teoria ja loogisuus on dokumentoitu hyvin ja että menetelmä on mahdollisimman hyvin tuettavissa tieteellisillä tutkimuksilla ja/tai vakuutusalan parhailla käytännöillä. Jotta voidaan tunnistaa menetelmän vahvuudet ja heikkoudet, on tärkeää, että matemaattiset yksinkertaistukset, numeeriset menetelmät, approksimaatiot ja subjektiivisen asiantuntijaharkinnan käyttö selvitetään ja dokumentoidaan riittävän tarkasti. Menetelmän omistajan ja kehittäjien tulee varmistaa, että menetelmän eri osat alueet toimivat toivotulla tavalla, ovat sopivia tarkoitettuun käyttöön ja että menetelmä on matemaattisesti oikein ja estimoidut parametrit tilastollisesti luotettavia.

Tietojen laadun hallinta on yhtä tärkeää kuin menetelmän rakenteen, teorian ja loogisuuden hallinta. Luotettavuus voidaan saavuttaa ainoastaan laadukkailla tiedoilla.

Kvantitatiivisen menetelmän validointi kattaa prosessit ja toimintatavat, joiden avulla pyritään todentamaan, että menetelmä on asianmukainen ja luotettava sekä toimii toivotulla tavalla. Validoinnin avulla tunnistetaan menetelmän mahdollisia heikkouksia ja rajoituksia sekä käyttöön liittyviä ongelmia ja voidaan arvioida ja hallita niiden vaikutuksia.

3.6 Keskittymäriskit

Keskittymäriskeillä tarkoitetaan kaikenlaisia riskikeskittymiä, joihin liittyvät tappiot voivat olla niin suuria, että ne vaarantavat vakuutusyhtiön vakavaraisuuden tai taloudellisen aseman. Keskittymäriskiä syntyy useimmiten sijoitustoiminnassa, mutta sitä voi syntyä myös vakuutustoiminnassa sekä kummankin toiminnan yhteisvaikutuksesta.

Sijoitustoiminnan, rahoitusmarkkina- ja vastapuoliriskien hallinta perustuu hajauttamiseen, jolloin merkittäviä keskittymäriskejä ei lähtökohtaisesti synny. Poikkeuksen tekevät ns. strategiset omistukset, joista voi syntyä hyvin merkittäviä keskittymäriskejä. Strategisina omistuksina käsitellään omistuksia konserniin kuuluvissa tytäryhtiöissä.

Vakuutustoiminta perustuu riskien hajauttamiseen vakuutuskannan sisällä siten, että yksittäisen omalla vastuulla olevan vakuutuskohteen vaikutuksia voidaan rajoittaa. Tätä riskiä hallitaan mm. vastuunvalintaohjeilla ja jälleenvakuutuksella.

3.7 Likviditeettiriski

Likviditeettiriskillä tarkoitetaan riskiä siitä, että tulevia maksuvelvoitteita ei kyetä toteuttamaan tai että ne voidaan toteuttaa ainoastaan erityistoimenpiteillä.

Likviditeettiriski jaetaan lyhyen ja pitkän aikavälin riskiin. Lyhyen aikavälin likviditeettiriskillä tarkoitetaan riskejä, jotka liittyvät alle neljän kuukauden pituisiin varojen ja velkojen kassavirtoihin (ns. kassanhallinnan riskit). Pitkän aikavälin likviditeettiriskillä tarkoitetaan varojen ja velkojen kassavirtojen yhteensopivuusriskiä useita vuosia, jopa vuosikymmeniä eteenpäin.

Lyhyen aikavälin likviditeettiriskiä hallitaan ylläpitämällä riittävää likviditeettireserviä sekä maksuvalmiuden suunnittelulla. Likviditeettireserviä hallitaan mm. seuraavilla periaatteilla:

- rahamarkkinasijoituksille asetetaan vähimmäisallokaatio
- osake- ja korkosijoituksilta edellytetään rahaksi muutettavuutta
- rahamarkkinasijoitukset hajautetaan, ja niille asetetaan vastapuolilimiittejä

- koko sijoitussalkun epälikvidien sijoitusten määrää rajoitetaan.

Maksuvalmiuden suunnittelussa luodaan päiväkohtaisia ennusteita ulosmenevistä maksumuutoksista seuraaville neljälle kuukaudelle. Lyhyen aikavälin likviditeettiriskin hallinnan tavoite on, että muita sijoituksia kuin rahamarkkinasijoituksia ei jouduta realisoimaan ja että varainhoitajien lyhyen aikavälin likviditeettireserviä tai sijoituksia ei jouduta käyttämään tai realisoimaan.

Pitkän aikavälin likviditeettiriskiä seurataan ja se raportoidaan omana riskinään, mutta sitä ei hallita erillisenä riskinä vaan osana korkoriskin hallintaa.

3.8 Strategiset riskit

Strategisilla riskeillä tarkoitetaan riskejä, jotka liittyvät vakuutusyhtiön strategiaan ja johtuvat väärästä liiketoimintapäätöksistä, liiketoimintapäätösten väärästä tai epäonnistuneesta toteutuksesta tai kyvyttömyydestä sopeuttaa liiketoiminta muuttuviin olosuhteisiin tai tavoiteltavan tulevan tilan mukaiseksi.

Strategialla tarkoitetaan joukkoa pitkän aikavälin suunnitelmia ja toimenpiteitä, joiden avulla vakuutusyhtiö siirtyy nykytilasta toivottuun tulevaan tilaan.

Strategisilla riskeillä on monta eri ulottuvuutta, ja ne on jaettu seuraaviin ryhmiin:

- strategiset makroriskit, jotka liittyvät esimerkiksi väestön, sosiaaliturvan ja kulttuurin trendimuutoksiin, sääntelyn, viranomaisvalvonnan ja politiikan muutoksiin tai ilmaston ja geopolitiikan trendimuutoksiin
- toimialakohtaiset strategiset riskit, jotka liittyvät muutoksiin vakuutus- tai finanssialan kilpailussa ja vakuutuksenottajien tai sijoittajien kysynnässä
- sisäiseen toimintaan liittyvät strategiset riskit, jotka voivat olla esimerkiksi laajentumiseen tai sisäiseen kehittämiseen liittyviä riskejä tai lisäpääomituksen saatavuusriskijä.

Strategisten riskien hallinnan lähtökohtana on tunnistaa konsernin ja kunkin konserniyhtiön strategiset riskit ja havainnoida erilaisia heikkoja signaaleja sekä arvioida, millä tavoin erilaiset tapahtumat, trendit ja skenaariot vaikuttavat liiketoiminnan kestävyteen ja vakavaraisuusaseman kehitykseen sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä.

3.9 Maineriski

Maineriskillä tarkoitetaan riskiä siitä, että Fennia-konsernin tai konserniin kuuluvan yksittäisen yhtiön julkinen kuva vahingoittuu. Maineriskiä voi aiheutua myös yhteistyökumppaneiden toiminnasta, jos niiden arvot ja/tai toimintaperiaatteet poikkeavat Fennia-konsernin vastaavista.

Maineriski on yleensä seuraus muista toteutuneista riskeistä tai tapahtumista, esimerkiksi operatiivisten riskien toteutumisesta.

Maineriskin hallinnan lähtökohtana on tunnistaa, mitkä mahdolliset tapahtumat voivat vaikuttaa negatiivisesti konsernin tai konserniyhtiön maineeseen. Maineriskin luonne poikkeaa muiden riskien luonteesta siten, että riskitapahtumat voivat perustua todellisiin tapahtumiin tai osittain tai kokonaan vailla todellisuuspohjaa oleviin tapahtumiin (esimerkiksi perätön huhu). Maineriskit ovat usein ennaltaehkäistävissä, tai tapahtumien vaikutusta voidaan yleensä vähentää.

Maineriskin hallinta perustuu siihen, että liiketoiminta ja sen rajoitukset tunnetaan ja ymmärretään kokonaisvaltaisesti. Maineriskiä ei voida hallita omana riskialueenaan, vaan lähinnä operatiivisten riskien hallinnan laajenuksena. Kun maineriskiin vaikuttavat riskit on tunnistettu, voidaan organisaation sisällä toteuttaa erilaisia riskienhallintatoimenpiteitä. Onnistunut maineriskin hallinta perustuu osaltaan selkeään ja harkittuun ulkoiseen viestintään.

Maineriskin hallintaan liittyy myös lakien, säännösten ja määräysten noudattaminen sekä toimiminen viranomaisten edellyttämällä tavalla. Vakuutusyhtiön julkinen kuva ja luotettavuus voivat kärsiä, jos lakeja, säännöksiä, määräyksiä ja viranomaisten asettamia vaatimuksia ei noudateta.

3.10 Ryhmäriskit

Ryhmäriskeillä tarkoitetaan riskejä, jotka johtuvat siitä, että Fennia ja sen tytäryhtiöt harjoittavat liiketoimintaa konsernimuodossa. Ryhmäriskit voidaan jakaa seuraaviin ryhmiin:

- transaktioriskit
- tartuntariskit
- eturistiriitariskit
- keskittymäriskit
- hallintoon liittyvät riskit.

Transaktioriskeillä tarkoitetaan riskejä, jotka liittyvät ryhmänsisäisiin transaktioihin, esimerkiksi asianmukaiseen hinnoitteluun.

Tartuntariskeihin luetaan tilanteet, joissa yhden yhtiön ongelmat tai ottamat riskit tarttuvat joihinkin konsernin muihin yhtiöihin tai koko konserniin. Tähän ryhmään luetaan myös moraalikatoon liittyvät riskit ("moral-hazard"-riskit), joilla tarkoitetaan tilanteita, jossa yhden yhtiön tahallisesti ja epämoraalisesti ottama riski ja siitä syntyvä tappio siirtyvät emoyhtiön tai muiden yhtiöiden joko osittain tai kokonaan kannettaviksi.

Eturistiriitariskejä syntyy, kun joidenkin konserniyhtiöiden tai koko konsernin intressit ovat keskenään ristiriidassa.

Keskittymäriskejä syntyy, jos yksittäisestä vastapuolesta tulee konsernitasolla liian merkittävä, vaikka riski olisikin sallituissa rajoissa yksittäisten yhtiöiden osalta.

Hallintoon liittyvät riskit johtuvat siitä, että osa toiminnoista on järjestetty konsernitasolla ja osa toiminnoista yksittäisen yhtiön tasolla. Yhtiöiden hallintojärjestelmien eroista voi syntyä koordinointihaasteita ja lisäriskejä. Ryhmäriskien hallinta perustuu selkeään konsernirakenteeseen. Monimutkaisissa omistuskuvioissa ryhmäriskin merkitys kasvaa. Lisäksi asianmukainen ryhmäriskien hallinta perustuu siihen, että liiketoimintaa suunnitellaan ja seurataan sekä yksittäisten yhtiöiden että konsernin tasolla. Ainoastaan siten voidaan varmistaa ja seurata ryhmätavoitteiden kehitystä ja niiden saavuttamista.

Ryhmäriskien hallinta perustuu myös siihen, että koko konsernin sisäisen valvonnan järjestelmä, erityisesti riskienhallintajärjestelmä ja säännösten noudattamisen valvonta sekä niihin liittyvät ilmoitusmenettelyt, on määritelty ja toteutettu johdonmukaisesti ja läpinäkyvästi. Eri tahojen roolien ja vastuiden tulee myös konserninäkökulmasta olla selkeitä ja määriteltyjä.

4 Vakavaraisuuden hallinta

Riskinkantokyvyllä tarkoitetaan omaa varallisuutta, joka on käytettävissä tappioiden kattamiseen. Riskinottohalukkuudella tarkoitetaan sitä, kuinka paljon riskiä ollaan halukkaita ottamaan liiketoimintatavoitteiden saavuttamiseksi eli kuinka paljon omasta varallisuudesta ollaan valmiita sitomaan riskinottoon. Riskinsietokyvyllä tarkoitetaan sitä, kuinka paljon oma varallisuus saa heilahdella liiketoimintatavoitteisiin pyrittäessä.

Riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan tavoitteena konsernissa on tukea liiketoiminnan tavoitteiden saavuttamista ja liiketoiminnan jatkuvuutta. Tämä toteutetaan varmistamalla, että otetut riskit ovat oikeassa suhteessa riskinkantokykyyn, riskinottohalukkuuteen ja riskinsietokykyyn, sekä luomalla edellytykset häiriöttömään toimintaan myös odottamattomien tappioiden varalta tunnistamalla ne uhkatekijät ja mahdollisuudet, jotka vaikuttavat liiketoimintastrategian ja muiden tavoitteiden toteutumiseen.

Yleistä riskinottohalukkuutta ja riskinsietokykyä hallitaan asettamalla merkittävimmille riskeille ja yhdistetyille riskeille mittareita ja tavoiterajoja. Asetettujen riskikohtaisten rajoitusten on tehokkaasti rajoitettava riskiprofiilia siten, että vakavaraisuus ja riskinotto pysyvät hallinnassa ja sallituissa rajoissa.

Hallituksen ehdotus voiton käytöstä

Henki-Fennian voitonjakokelpoiset varat olivat 126 331 856,46 euroa. Yhtiön tilikauden voitto oli 37 243 959,80 euroa. Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle tilikauden voiton käytettäväksi siten, että jaetaan osinkona 12 000 000 euroa ja siirretään 25 243 959,80 euroa edellisten tilikausien voittovaroihin.

Helsingissä 6. päivänä maaliskuuta 2020

Antti Kuljukka

Simo Sarvamaa

Juha-Pekka Kallunki

Harri Pärssinen

Alexander Schoschkoff
toimitusjohtaja

Tilintarkastuskertomus

Vakuutusosakeyhtiö Henki-Fennia -nimisen yhtiön yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Vakuutusosakeyhtiö Henki-Fennian (y-tunnus 1496059-8) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2019. Tilinpäätös sisältää sekä konsernin että emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausuntomme on ristiriidaton tarkastusvaliokunnalle annetun lisäraportin kanssa.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa.

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Emoyhtiölle ja konserniyrityksille suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja käsityksemme mukaan olleet Suomessa noudatettavien, näitä palveluja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suorittaneet EU-asetuksen 537/2014 5. artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedossa Tilintarkastajan palkkiot.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Olennaisuus

Tarkastuksemme laajuuteen on vaikuttanut soveltamamme olennaisuus. Olennaisuus on määritetty perustuen ammatilliseen harkintaamme ja se ohjaa tarkastustoimenpiteiden

luonteen, ajoituksen ja laajuuden määrittämisessä, sekä todettujen virheellisyyksien vaikutusten arvioimisessa suhteessa tilinpäätökseen kokonaisuutena. Olennaisuuden taso perustuu arvioomme sellaisten virheellisyyksien suuruudesta, joilla yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa olevan vaikutusta tilinpäätöksen käyttäjien tekemiin taloudellisiin päätöksiin. Olemme ottaneet huomioon myös sellaiset virheellisyydet, jotka laadullisten seikkojen vuoksi ovat mielestämme olennaisia tilinpäätöksen käyttäjille.

Merkittävimmät arvioidut olennaisen virheellisyyden riskit

Olemme alla kuvanneet arviomme merkittävimmistä olennaisen virheellisyyden riskeistä, mukaan lukien väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riskeistä, sekä esittäneet yhteenvedon siitä, miten olemme toimineet näiden riskien johdosta.

Olemme ottaneet tilintarkastuksessamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontroleja. Tähän on sisältynyt arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riski.

Sijoitusomaisuuden arvostus (tilinpäätöksen laatimisperiaatteet s. 9-11 ja sijoituksia koskevat liitetiedot s. 33-34, 37,49)

MERKITTÄVIMMÄT ARVIDUT OLENNAISEN VIRHEELLISYYDEN RISKIT

Konsernin sijoitusomaisuus sisältäen sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset muodostavat taseen varoista merkittävimmän erän.

Sijoitukset arvostetaan pääsääntöisesti hankintamenoon tai kuten kiinteistöt, suunnitelman mukaisin poistoin vähennettyyn arvoon tai edellä mainittuja alempaan käypään arvoon. Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset arvostetaan käypään arvoon. Tilinpäätöksen liitetiedoissa esitetään lisäksi sijoitusten käyvät arvot ja sijoitusten nettotuotto käyvin arvoin.

Omaisuserien käyvät arvot perustuvat joko markkinanoteerauksiin tai käypien arvojen yleisten periaatteiden mukaisesti määritettyihin arvioihin. Niiden omaisuserien osalta, joiden markkina-arvoa ei saada julkisista markkinanoteerauksista, käyvän arvon määrittämiseen voi liittyä harkinnanvaraisuutta. Tällaisia sijoituksia ovat esimerkiksi noteeraamattomat pääoma- ja kiinteistösijoitukset.

KUINKA OLEMME TOIMINEET NÄIDEN RISKIEN JOHDOSTA

Olemme arvioineet sovellettujen tilinpäätösperiaatteiden ja arvostusmenetelmien asianmukaisuutta.

Olemme testanneet arvopapereiden, johdannaisten ja kiinteistöomaisuuden kirjaamiseen ja arvostusprosessiin liittyviä sisäisiä kontroleja.

Olemme verranneet sijoitusomaisuuden arvostuksessa käytettyjä arvoja ulkopuolisiin hintanoteerauksiin ja muiden sovellettujen arvostusmenetelmien antamiin tuloksiin sekä arvioineet yhtiön omien arvostusmenettelyjen asianmukaisuutta.

Lisäksi olemme arvioineet sijoitusomaisuutta koskevien liitetietojen asianmukaisuutta.

Vastuuvelan laskenta (tilinpäätöksen laatimisperiaatteet s. 11-13 ja vastuuvelkaa koskeva liitetieto s. 52-53)

MERKITTÄVIMMÄT ARVIOIDUT OLENNAISEN VIRHEELLISYYDEN RISKIT

Vakuutusyhtiö lain 9 luvun mukainen vakuutustekninen vastuuvelka, on emoyhtiön ja konsernin taseen vastattavien merkittävä erä.

Yhtiön omalla riskillä on takuukorkoisia eläke- ja säästöhenkivakuutuksia, joille on luvattu laskuperustekorko. Luvattuun laskuperuste korkoon liittyy sijoitustuottojen riski. Vastuuvelkaa laskettaessa käytettävä korko on valittava turvaavasti. Vastuuvelkaan on tehtävä sellainen johdon harkintaa edellyttävä korkotäydennys, että tulevista velvoitteista voidaan vastata riittävällä varmuudella.

Yhtiö otti vuoden 2019 alussa käyttöön uuden tasehallintamallin, jonka mukaisesti yhtiö käyttää korkojohdannaisia markkinaehtoisien vastuuvelan korkoriskin suojaamiseen. Korkosuojausten tavoitteena on pienentää markkinakorkojen muutoksen epäsuotuisaa vaikutusta yhtiön markkinaehtoiseen tulokseen ja vakavaraisuusasemaan. Näitä korkojohdannaisia käsitellään kirjanpidollisesti suojaavina.

Vastuuvelan tasearvon merkittävyyden ja sen laskentaan liittyvien johdon harkintaa sisältävien oletusten ja monimutkaisten vakuutus- matemaattisten laskentamallien johdosta vastuuvelka on arvioitu tilintarkastuksessa eräksi, johon sisältyy olennaisen virheellisuuden riski.

KUINKA OLEMME TOIMINEET NÄIDEN RISKIEN JOHDOSTA

Olemme arvioineet vakuutusteknisen vastuuvelan kirjaamiseen ja laskentaan liittyviä periaatteita ja laskentaprosesseja.

Vakuutusmatemaatikkomme on osallistunut tarkastukseen ja arvioinut käytettyjen oletusten ja menetelmien asianmukaisuutta muun muassa tarkastamalla käytettyjä laskuperusteita ja arvioimalla laskentamallien asianmukaisuutta vastuuvelan riittävyyden varmentamiseksi.

Olemme uuden tasehallintamallin käyttöönotossa arvioineet päätettyjen riskienhallintaperiaatteiden noudattamista ja testanneet markkinaehtoisen vastuuvelan ja sitä suojaavien johdannaisten raportointiprosessia varmentavia sisäisiä kontrolleja. Olemme myös arvioineet korkojohdannaisten kirjanpidon suojauslaskennan asianmukaisuutta ja veranneet johdannaisten arvostusta markkinoiden hintanoteerauksiin.

Lisäksi olemme käyneet läpi vastuuvelan kirjanpidollisen käsittelyn oikeellisuutta ja arvioineet vastuuvelkaa koskevien liitetietojen oikeellisuutta.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisuutta.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuvissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisuutta, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnittelemme ja suoritamme

näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.

- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- Hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitalinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Muut raportointivelvoitteet

Tilintarkastustoimeksiantoa koskevat tiedot

Olemme toimineet yhtiökokouksen valitsemana tilintarkastajana tilikaudesta 2007 alkaen yhtäjaksoisesti 13 vuotta.

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen. Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomuksessa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsinki 6. maaliskuuta 2020

KPMG Oy Ab

Petri Kettunen

KHT

Hallinto

Hallitus

Puheenjohtaja

Antti Kuljuka

konsernijohtaja

Fennia-konserni

Helsinki

Varapuheenjohtaja

Simo Sarvamaa

aktuaarijohtaja

Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia

Naantali

Jäsenet

Juha-Pekka Halmeenmäki

toimitusjohtaja

Invalidisäätiö

Helsinki

Juha-Pekka Kallunki

Oulun yliopisto

Oulu

Harri Pärssinen

KTM, KHT

Helsinki

Hallituksen sihteeri

Sanna Elg

lakiasiaintohtaja

Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia

Espoo

Henki-Fennian hallinto 1.1.2020

Tilintarkastajat

KPMG Oy Ab

Petri Kettunen

KHT

Varatilintarkastajat

KPMG Oy Ab

Fredrik Westerholm

KHT

Johtoryhmä

Alexander Schoschkoff

toimitusjohtaja

Johanna Ahvenainen

johtaja, yhtiölakimies, Compliance Officer

Juha-Pekka Kurttila

johtaja, myyntipäälliköt

Ari Koskinen

johtaja, palvelu- ja tuotekehitys, tietohallinto

Päivi Ojala

aktuaarijohtaja

Kari Wilén

johtaja, myynti ja asiakkuudet

Henki-Fennian hallinto 1.1.2020

Lääkärit

Lauri Keso

lääketieteen ja kirurgian tohtori, sisätautien ja reumatologian erikoislääkäri

Henki-Fennian hallinto 1.1.2020